

ŠALEŠKI RUDAR

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE VELENJE

9. november 1967 — LETO III. — ST. 19 (59) — Cena 30 par (30 S-din) — Poština plačana v gotovini.

Razgovor s političnim sekretarjem občinskega komiteja Kristianom Hrastelom, dipl. politologom, pred konferenco občinske organizacije Zveze komunistov

USTVARILI SMO POGOJE

Sedemdeset članov občinske konference Zveze komunistov iz velenjske občine se bo zbralo v soboto, 11. novembra na prvo sejo. Poleg tega, da bodo izvolili občinski komitej in še nekatere druge organe ter sprejeli sklep o organiziranosti in delovanju komunistov, bodo spregovorili tudi o nalogah komunistov pri razreševanju temeljnih problemov gospodarske in družbene reforme.

Prosili smo političnega sekretarja občinskega komiteja ZKS Velenje Kristiana Hrastela, dipl. politologa, da odgovori na nekaj vprašanj v zvezi z občinsko konferenco.

V kolikšni meri smo se v velenjski občini vključili v reformna prizadevanja in kakšne rezultate že beležimo?

— Smo v razvojnem obdobju, ki je izredno pomembno kako bomo uresničili reformne naloge, kako krepili samoupravljanja, delitev po delu in razvijali socialistične družbene odnose. Ta čas je pomemben še tembolj, ker so že začele delovati nekatere ekonomske zakonitosti od katerih zavisi kako bomo vnaprej razvijali naše gospodarstvo. Predvsem mislim na nekatere dosežene kratkoročne strateške politične cilje reforme. Zato smo v tem dveletnem obdobju že dosegli takšne uspehe, ki pogojujejo dolgoročne načrtovanje. V prvem letu gospodarske reforme smo v velenjski občini dosegli zadovoljiva gospodarska gibanja. Rezultati letošnjega prvega polletja pa kažejo, da gospodarske organizacije niso bile dovolj pripravljene na ukrepe, sprejete na začetku leta.

Kako ocenjujete potemtakem letošnje gospodarske dosežke?

— Gospodarsko gibanje je neugodno. Zato smo v družbenopolitičnih organizacijah sprejeli in določili konkretne naloge. Menim, da jih bomo lahko dosledno izpolnili, ker nobenemu komunistu ne sme biti vnevar kako bomo izvrševali gospodarske naloge.

Iz tega, kar ste povedali lahko sklepamo, da boste na konferenci res temeljito spregovorili o gospodarstvu, dosežkih in slabostih. Do katerega ključnega vprašanja pa boste zavzeli svoje stališče in ga sprejeli kot akcijski program?

— Naše lokalno gospodarstvo usmerjamo v energetiko, saj zavzema ta v celotni dejavnosti kar 60 odstotkov. Zavedamo se, da moramo svoje produkcijske in tehnološke pogoje tako urediti, da se bomo lahko vključili v mednarodno delitev dela. Pri tem pa je precej takšnih nalog, ki so izven naših možnosti. Tu mislim predvsem na nekatere neurejene razmere na področju energetike. Nanje bomo na konferenci opozorili in zavzeli svoja stališča.

In področje krepitve samoupravnega mehanizma?

— Naš sistem samoupravljanja neposrednih proizvajalcev še ni izčrpal vseh možnosti ekonomike. Te procese še le odpiramo. Običajno nastopajo dileme tam, kjer so se najslabše prilagodili novemu načinu gospodarjenja. Samoupravljanje ni vnašanje anarchije v gospodarstvo, temveč je edina realna možnost, da potom različnih samoupravnih oblik angažiramo delovne ljudi na vseh nivojih. Vsako odstopanje od začrtane poti bi pomenilo deformacijo samoupravnih odnosov.

V naši občini ste organizacijsko že postavili nove oblike organiziranosti komunistov. Vsi komunisti so o tem tudi podrobno seznanjeni. Sklep o organiziranosti komunistov pa bo sprejela občinska konferenca na prvi seji. Povejte, kakšen kvaliteten premik v delu komunistov lahko pričakujemo z reorganizacijo?

— Z reorganizacijo Zveze komunistov smo ustvarili velike možnosti za hitrejšo in učinkovitejšo reševanje perečih vprašanj. Oblike organiziranosti, ki smo jih postavili v naši občini, so tako pestre, da bo lahko prišla do izraza spodbuda vsakega komunistu.

Priznanja velenjskim planincem

Na svečani seji upravnega odbora planinskega društva Velenje so podelili priznanja Planinske zveze Jugoslavije in Planinske zveze Slovenije Ivo Jamnikarju, Valterju Demšarju in Anici Podlesnikovi.

Priznanja je podelil predsednik planinskega društva Velenje Peter Ficko. Ob tej priložnosti je omenil velike zasluge nagajencev, ki jih imajo pri organizaciji planinskega društva, izgradnji planinskega doma na Paškem Kozjaku in širjenju planinske miselnosti med mladino. Za nesebično delo, ki so ga opravili z idealizmom in veliko ljubeznijo do planin, pa jim je izrekel zahvalo v imenu vseh članov društva.

Ivo Jamnikar je prejel zlato častno značko Planinske zveze Slovenije za zasluge pri ustanavljanju društva, za organizacijo izgradnje planinske kočice na Paškem Kozjaku in elektrifikacijo Kozjaka. Z njegovo iniciativo je bilo opravljeno več kot 12.000 prostovoljnih ur.

Valter Demšar je bil odlikovan s častno srebrno značko PZ Jugoslavije in PZ Slovenije za dolgoletno vestno in

Ustvarjeni so pogoji, da Zveza komunistov organizira vse progresivne sile za dosego ciljev reforme in neposrednega odločanja. Reorganizacija je prilagoditev delovanja Zveze komunistov spremenjenim pogojem gospodarjenja, hkrati pa je reorganizacija tudi možnost, da se Zveza komunistov postavi na čelo vseh gibanj, ki jih je ona sama začela in sprožila.

Nove oblike našega dela so postavljene. Zdaj moramo zahtevati, da delo v njih zaživi. Ko bomo na konferenci razpravljali o reorganizaciji, se ne bomo več pogovarjali o potrebi in načinu organiziranja komunistov, temveč o tem kako bomo delali.

Kazno je, da se bodo člani občinske konference Zveze komunistov lotili na svoji prvi seji resnih problemov. Pogovorili se bodo predvsem o najvažnejših družbenopolitičnih vprašanjih pri izvajanju družbene in gospodarske reforme in zavzeli stališča komunistov o idejnih tokovih, ki spremljajo izvajanje reforme.

neumorno delo, ki ga je vršil kot blagajnik in mobilizator članstva pri društvu. Po njegovi zaslugi se je število članstva dvignilo od 89 na 696.

Anica Podlesnik pa je od PZ Jugoslavije prejela častno srebrni znak za samoiniciativno širjenje planinske dejavnosti med šolsko mladino in za vodstvo številnih transverzalnih pohodov.

Hotel PAKA VELENJE

- Mednarodni barski program
- Strip-teas Strip-teas
- Vsak dan razen ponedeljka

Odlikovanci: Ivo Jamnikar, Anica Podlesnikova in Valter Demšar.

JAPONSKI SINDIKALISTI OBISKALI VELENJE

30. oktobra je bila v Velenju delegacija generalnega sveta sindikatov Japonske (SO-HIO), ki je bila gost centralnega sveta ZSJ. Delegacijo je vodil Toshikatsu Horii, predsednik generalnega sveta. V njej pa so bili še Shunichi Yamasaki, Masakiyo Suzuki, Matsuzo Arakava in Akio Mishima.

Najprej so goste iz Japonske sprejeli v velenjskem rudniku. Tu so jih seznanili z delom sindikata, produktivnostjo v rudniku in z zaščito pri delu. Zatem so jih predstavili rudnika Janez Grašič, Franc Pristovšek, Marcel Medved, Franc Verdev in Rudi Kortnik peljali na novi jašek in jim pokazali

rudniške naprave. Člani sindikalne delegacije pa so si ogledali še stanovanjsko naselje, stanovanja rudarjev in kulturni dom.

Predstavnika občinskega sindikalnega sveta Franc Mažgon in Teodor Jelen sta popoldne pripeljala goste v občinsko skupščino, kjer jih je sprejel predsednik Peter Krapež, dipl. inž. Na razgovoru s predsednikom Krapežem je japonske sindikaliste zanimal odnos med samoupravljanjem v podjetjih in samoupravljanjem v občini.

Vodja delegacije generalnega sveta sindikatov Japonske predsednik Toshikatsu Horii je med razgovori izjavil, da ga preseneča in impresionira skrb za rudarje in urejenost rudarskega mesta v katerem imajo rudarji vse možnosti in pogoje za lepo življenje.

Iz Velenja so japonski sindikalisti odpotovali v Beograd na zaključne razgovore, kjer jih je sprejel tudi predsednik SFRJ Josip Broz-Tito.

KULTURO BO TREBA BOLJE VREDNOTITI

Na redni letni skupščini Občinskega sveta kulturnoprosvetnih organizacij občine Velenje so se zbrali vsi predstavniki kulturnoprosvetnih društev ter Svobod Šoštanj in Velenje.

Poročilo, ki so ga na konferenci prebrali, je bilo skrbno sestavljeno in je poskušalo osvetliti vprašanje kulture in aktivnosti društev ter komisij pri občinskem svetu.

Ne bi bilo prav, če bi zapisali, da je bilo vse delo slabo. Pogrešamo pa delo več aktivnih in razgledanih ljudi, ki bi zdravo usmerjali kulturnoprosvetno politiko na vasi. Verjetno je krivda tudi v tem, da nismo znali pravočasno obveščati občinskih forumov o stanju, kakršno je.

Tudi ne bi bilo prav, če bi vse delo društev vrednotili le po dramskih predstavah. V novem času moramo iskati nove oblike dela in nove organizacijske oblike ter jih tudi pravilno vrednotiti.

Razprava po poročilih je bila zelo razgibana. Skoda je, da so v njej preveč govorili o reorganizaciji velenjske Svobode, premalo pa o delu predvsem perifernih društev.

Vse nadaljnje delo občinskega sveta bo potekalo v šestih svetih, ki bodo skušali celotno kulturno delo v velenjski občini usmerjevati in ko-

ordinirati. Tokrat so okrepili tudi gospodarsko komisijo. Le ta naj bi analizirala stanje kulturnih domov v občini Velenje. Analiza naj bi bila pokazatelj, kaj in kako je treba ukrepati v perspektivi. Srednjeročni načrt tega dela bi bil idealna rešitev.

Tudi v tej občini naj vse bolj uveljavljajo načelo, da je treba kulturo pravilno vrednotiti. To naj se kaže tudi v materialni bazi. Če pomislimo le na vzdrževanje domov — nekateri teh so skoraj zapuščeni — potem moramo vprašanje čimprej obravnavati. O kulturni politiki bo morala spregovoriti občinska skupščina.

Zaradi večje povezave in uspešnosti dela je umesten predlog, da naj bi pri občinski skupščini ali občinski konferenci SZDL ustanovili koordinacijski organ, ki bi vsklajeval delo ne samo kulturnih društev in skupin, ampak tudi delo vseh drugih družbenih organizacij. Občinska skupščina je v mejah materialnih možnosti tudi doslej reševala kulturno politiko in kazala za-

njo precejšnje razumevanje. Menimo pa, da o situaciji, kakršna je, le niso bili seznanjeni vsi. Refren razprave nakazuje potrebo po ustanovitvi takega koordinacijskega telesa. Na letni konferenci so izvolili nov devetčlanski sekretariat. Njegova vloga v prihodnje ne bo lahka. Nujno pa bo, da se povezuje ljudi, za še bolj razgibanost žlahtnenje slehernega občana, storiti neprimerno več.

PREDAVANJA O SIMONU GREGORČIČU

Pred dnevi je bilo v Šoštanju in v Velenju več predavanj o pesniku Simonu Gregorčiču.

O goriškem slavčku je predaval apokojeni ravnatelj goriškega muzeja Rudi Hönn iz Nove Gorice. V prvem predavanju »Potovanja po Posočju«, nam je z besedo in čudovitimi barvnimi diapozitivi prikazal lepote Soče in okoliških gor.

V drugem predavanju »Simon Gregorčič in njegova Goriška«, pa je šolski mladini prikazal lik velikega pesnika, čigar 61-letnico smrti se spominjamo letos.

Predavanje je priredilo šoštanjško planinsko društvo, ki se tovarišu Rudiju Hönnu še enkrat lepo zahvaljuje, da je prišel med nas iz daljne Gorice.

V. K.

PREDLOG NOVEGA DELOVNEGA ČASA V OBČINSKI UPRAVI

Delovni čas občinskih upravnih organov je sedaj vsak delovni dan od 6.30 do 14. ure. Le ob sredah traja delovni čas do 17. ure z enournim odmorom od 12. do 13. ure. Uradne ure za stranke so v ponedeljkih, sredah in petkih s tem, da nekatere organizacijske enote, ki so vezane izključno na stranke (sprejemna pisarna, prijavno-odjavna služba notranjih zadev in narodne obrambe, matična služba in podobno) ne samo ob uradnih urah, pač pa vsak delovni dan. Ob sobotah je prosta polovica delavcev občinske uprave, ki opravljajo svoja redna opravila. Skupno traja delovni čas 42 delovni ur.

Delovna skupnost občinske uprave v zadnjem času ugotavlja, da ob sobotah, ki sicer ni uradni dan za stranke, prihaja v občinske urade sorazmerno malo strank in še te so večinoma iz Velenja, ne pa iz okoliških krajev. Zaradi tega bo delovna skupnost občinske uprave predlagala ob-

činski skupščini, da bi sprejela nov predpis o delovnem času delavcev občinske uprave in o uradnih urah za stranke. Po tem predlogu bi se delovni čas vsak delovni dan pričel ob 6. uri in trajal tako kot je doslej, to je do 14. ure, v sredah pa do 17. ure. Vse sobote bi bile dela proste. Skupni delovni čas bi tudi v bodoče bil 42 ur, uradne ure pa bi prav tako bile kot doslej, to je vsak ponedeljek, sredo in petek. V sobotah bi delali le matičarji, kadar bi se sklepale zakonske zveze in občasno tudi delavci na drugih delovnih mestih, če bo narava službe to zahtevala.

Delovna skupnost občinske uprave bo uvedbo takega delovnega časa predlagala s prvim januarjem prihodnjega leta.

Dela proste sobote imajo že nekatere druge občinske uprave, zvezni upravni in drugi organi pa bodo proste sobote uvedli prav tako v začetku prihodnjega leta.

PLANINSKO DRUŠTVO VELENJE

razpisuje prosto delovno mesto

oskrbnika(ice)

koče na Paškem Kozjaku.

Pogoj: Oseba večja kuhe in opravljanja ostalih oskrbniških del.

Nastop službe 20. november 1967.

Prijave pošljite na Planinsko društvo Velenje v 10 dneh po objavi tega razpisa.

Novembra 239.000 ton lignita

Upravni odbor rudnika lignita Velenje je na eni svojih rednih sej ob koncu meseca oktobra obravnaval tudi predlog operativnega plana za mesec november, ki predvideva skupno z rudarskim šolskim centrom v 23 delavnikih proizvodnjo v višini 239.000 ton lignita, kar je za 1,51 odstotka več od osnovnega plana.

Pred potrditvijo operativnega plana za november so člani upravnega odbora obravnavali in analizirali proizvodnjo preteklega meseca oktobra. Tega meseca je bila proizvodnja nad osnovnim planom za skupno 14.048 ton. Na tako presežanje plana pa je vplivalo predvsem to, da se je redno obravnavalo eno soboto več, kot je bilo prvotno predvideno. Tako je bil oktobrski operativni plan glede izvršitve presežen za 1,3 odstotka. Planirano je bilo 254.000 ton, dosegeno pa je bilo 257.278 ton. Opaziti je nekoliko manjše učinke na pripravi v vzhodnem jamskem obratu, to pa zaradi tega, ker je bil en stroj za povzemanje PK 3 v remontu, drugi pa je delal na vzdrževanju obstoječih prog, medtem ko vse druge priprave še vedno napredujejo ročno.

Operativni plan za mesec november, katerega so člani upravnega odbora soglasno potrdili, predvideva naslednjo proizvodnjo premoga po posameznih obratih in sicer: jama — vzhod 168.000 ton, jama — zahod 38.000 ton, rudarski šolski center pa 32.200 ton lignita in to v 23 delavnikih s tem, da se bo delalo vse sobote v novembru. Kljub temu pa bo 26 štihov, ker so v tem mesecu trije praznični plačani dnevi, dan mrtvih in državni praznik dan republike. Zanimiv je podatek po katerem je procent zaposlenih na produktivnih delih za jama — vzhod 52,7, za jama — zahod pa le 35,5 odstotkov.

V nadaljnji razpravi so člani upravnega odbora povsem soglašali z že vpeljano politiko podjetja, po kateri rudnik še v bodoče ne bo sprejemal novih delavcev in to vse do tlej dokler ne bo vsaj približno znana bodoča politika v premogarstvu. Iz težav v katerih se je znašel velenjski rudnik v začetku letošnjega leta, se je moral ob precejšnjem trudu in žrtvah popolnoma

sam izkoptati, pa čeprav še sedaj ni v taki situaciji, ki bi jo lahko označili za ugodno.

Trenutno število zaposlenih delavcev odgovarja dejanskim potrebam, vendar od časa do časa kažejo tendence za zvečanjem jamskega staleža, kar bodo v podjetju skušali nadoknaditi z večjimi učinki in boljše organizacijo dela ter doslednega varčevanja na vseh področjih.

Upravni odbor je nato obravnaval zadeve, nanašajoče se na organizacijo dela, katero bo potrebno stalno izboljševati in izpopolnjevati, kajti tu so še vse tiste takomenovane skrite notranje rezerve,

katere bo potrebno čimbolje izkoristiti. V ta namen je upravni odbor sprejel na znanje predložene detaljne organizacijske sheme organov in dela ekonomskih enot in sektorjev strokovnih služb rudnika. Tako sprejete sheme bo še podrobneje obdelala analitsko-planska služba, nakar se bodo predložile samoupravnim organom v obravnavo in potrditev. Predvideno je, da bo glavna organizacijska shema skupaj z detaljnimi predstavljala takšno organizacijsko obliko podjetja, ki bo zaenkrat najbolj ustrezala trenutni organizaciji dela v podjetju.

Ob koncu je upravni odbor odobril nekaterim prizadevnim delavcem finančno pomoč za dopolnilno izobraževanje, po predhodnem predlogu komisije za kadre in delovna razmerja in v skladu z veljavnim pravilnikom o strokovnem izobraževanju delavcev na rudniku.

-CAN

Predsednik centralnega delavskega sveta RLV Marcel Medved (stoji) je pozdravil udeležene srečanja. Predstavniki RLV in mariborske tekstilne tovarne so se sestali z namenom, da bi izmenjali izkušnje.

PREDSTAVNIKI SAMOUPRAVNIH ORGANOV IN DRUŽBENO POLITIČNIH ORGANIZACIJ RUDNIKA LIGNITA VELENJE SO OBISKALI MARIBORSKO TEKSTILNO TOVARNO.

Mariborska tekstilna tovarna je največje podjetje tekstilne industrije pri nas, ki v okviru svoje glavne in pomožnih dejavnosti zaposluje preko pet tisoč delavcev. Vsa ta dejavnost je razdeljena na devet samoupravnih enot z delavskimi sveti in v okviru teh triinšestdeset manjših delovnih skupnosti z zbori delovnih ljudi, kot najvišjimi organi. Poleg delavskega sveta in upravnega odbora, kot skupna predstavniška organa podjetja, deluje torej še 9 svetov kot predstavniški organi delovnih enot, ki v okviru svojih v statutu določenih pravic in obveznosti samostojno opravljajo samoupravne naloge in upravljaajo z deli podjetja. V teh delih so še manjše skupnosti z imenom »obrati«, v katerih se samoupravljanje odvija po neposrednih načelih. Tu o določenih vprašanih od-

ločajo delovni ljudje neposredno na svojih zborih. Delo zbora vodi predsedstvo s tem, da je predsednik izvoljen za dobo dveh let, člani predsedstva pa izvolijo na vsakem zboru posebej. To je ena od posebnih oblik neposredne organiziranosti samoupravljalcev, za katero menijo v MTT, da se vse bolj uveljavlja v njihovi praksi. Iz tega je sklepali, da je samoupravljanje v tem podjetju dokaj razvejano, v katerem zavzema posebno mesto neposredno odločanje.

Glede na tako organizacijsko in samoupravno razčlenjenost Mariborske tekstilne tovarne, so se predstavniki RLV odločili, da obiščejo to tovarno in s predstavniki tega podjetja izmenjajo izkušnje.

Velenjanci so si v spremstvu domačinov najprej ogledali tovarno in se seznanili z organizacijo dela in tehnološkim procesom proizvodnje. Obiskali so tudi obrat družbene prehrane in posebej organizirano požarno-varnostno službo tega podjetja.

Po ogledu tovarne so v sejni dvorani podjetja sledili medsebojni pogovori, v katerih so predstavniki obeh podjetij razodeli izkušnje in izmenjali mnenja o dosežkih na področju organizacije dela v pogojih reforme in skrajšane delovnega časa, o organizaciji samoupravljanja in delu samoupravnih organov, o sistemu in načinu nagrajevanja, o vlogi družbenih organizacij v samoupravnem sistemu, o rekreaciji članov ter drugih družbeno-ekonomskih in socialnih vprašanih, ki so, skupna in pomembna za obe podjetji.

Največ pozornosti je bilo posvečeno nagrajevanju in notranji delitvi sredstev ter vsaj večjemu uveljavljanju delovnih enot kot temeljnih samoupravnih celic. Nič manj ni zaostajalo tudi vprašanje izobraževanja in informiranja članov.

RAZVOJ SAMOUPRAVNE DRUŽBE TERJA AKTIVNO SODELOVANJE NA VSEH PODROČJIH

Ce bi vse to strnili v en stavek, bi lahko dejali, da je bila osrednja tema razgovorov vprašanje decentralizacije in poglobljanja samoupravnih odnosov na nivoju delovnih enot, v katerih se vse bolj uveljavlja neposredna udeležba delovnih ljudi pri opravljanju družbenih zadev.

Po peturni debati so se Velenjanci v spremstvu nekaterih funkcionarjev MTT z avtobusom odpeljali na mariborsko Pohorje, kjer jim je bilo v počitniškem domu MTT (Pajkov dom) prirejeno kosilo.

Med obedom in v nekajurnem prostem popoldnevu so se med Velenjanci in Mariborčani v sproščnem pogovoru še izpopolnile vrzeli o nekaterih vprašanih, ki jih popreje niso utegnili podrobneje obravnavati.

Iz vsega tega je zaključiti, da so se predstavniki obeh podjetij razšli zadovoljni, z dobrimi vtisi in novimi izkušnjami, ki jih bodo uporabili pri nadaljnjem delu in v svoji praksi.

Ob zaključku srečanja pa je bilo poudarjeno, da je taka oblika sodelovanja primerna tudi med organizacijami različnih gospodarskih dejavnosti in povsem koristna za nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov. S tega stališča je iniciativa rudnika lignita Velenje, da se odpro možnosti tesnejših tovrstnih stikov z različnimi delovnimi organizacijami, logična posledica dinamičnega razvoja in neizogibna potreba samoupravne družbe.

ZADNJE DNI PO SVETU

ODKRILI SPOMENIK LENINU — V četrtek, 2. novembra so v okviru proslave 50-letnice oktobrske revolucije odkrili v Moskvi spomenik Vladimirju Iljiču Leninu. S tem so v Sovjetski zvezi začeli osrednje slovesnosti. Spomenik na široki ploščadi nad reko Moskvo in med starodavnimi zidovi Kremlja, je odkril generalni sekretar KP SZ Leonid Brežnev. Svečanosti v Kremlju pa se je udeležila tudi jugoslovanska delegacija na čelu s tovarišem Titom, ki je položil k spomeniku košarico cvetja. — Spomenik Leninu je visok 4 metre, ulit iz bronu in prikazuje sedečega Lenina v trenutku oddiha na

klopki kremeljskega parka, hkrati pa izraža moč misli in dinamičnosti velikega moža.

ODGOVOR NA TITOVO POSLANICO — Predsednik SFRJ Josip Broz — Tito je poslal posebno poslanico, ki se je nanašala na položaj na Bližnjem vzhodu, papežu Pavlu VI. Sekretar za izredne cerkvene posle Vatikana msgr. Cassaroli je izročil našemu poslaniku pri sv. stolici Vjekoslavu Cvrlji papežev odgovor na posebno poslanico predsednika Tita. Papež jo je sprejel sredi septembra, nanjo pa je odgovoril 28. oktobra.

SATELITA STA SE ZDRUŽILA — Iz Sovjetske zveze so prejšnji ponedeljek sporočili, da so poslali v vesolje satelita »Kozmos 186« in »Kozmos

188«, ki sta se ta dan avtomatično združila na svoji vesoljski poti. Satelita so izstrelili 27. in 30. oktobra letos.

RUDNIŠKA NESREČA NA KOROSKEM — V wolkerdorfskem jašku rudnika Sveti Štefan v Lavantinski dolini je prejšnji teden izbruhnil močan požar in terjal življenja petih rudarjev. Rudnik rjavega premoga leži 7 km južno Wolfsberga. Požar je nastal zaradi kratkega stika in napravil škodo za blizu milijardo šillingov. Poročajo, da bodo morali ta podržavljeni rudnik za leto dni zapreti, ker je požar uničil vse naprave in ker je voda zalila 420 metrov globoki rov. Rudnik Sveti Štefan zaposluje 1.300 ljudi. To je največja rudniška nesreča v Avstriji po letu 1945.

Večerna šola za odrasle

Te dni se je pričela v delavski univerzi Velenje večerna šola za odrasle. Skoraj sto mladih rudarjev in drugih se je vpisalo v sedmi in osmi razred osnovne šole. Oba letnika je mogoče dovršiti v enem šolskem letu. Prav pa bi bilo, če bi se tudi v drugih podjetjih pozanimali za vse one, ki nimajo popojne osemletke. Kaže, da vespovsod še ne znamo pravilno vrednotiti šole. Znanje, ki si ga človek pridobi, je bogato naložen kapital, ki se kaj kmalu obrestuje.

... IN DOMOVINI

VI. KONGRES JUGOSLOVANSKIH SINDIKATOV BO PRIHODNJE LETO — Kot so sklenili bo VI. kongres ZKJ junija prihodnje leto.

RAZSIRILI SO PROGRAM RANCARIJE 1968 — Na seji častnega predsedstva »Rancarije 68« so sklenili, da bo prireditelj prihodnje leto od 28. junija do 2. julija. Rancarija se bo začela v Beljaku in končala v Barecsu.

PREDLAGAJO VIŠJE INVALIDNINE ZA 25 ODBSTOKOV — Skupna komisija zveznega

in socialnozdravstvenega zbora zvezne skupščine za vprašanja borcev in vojaških vojnih invalidov predlaga, naj bi prihodnje leto linearno povečali osebne invalidnine za 25 odstotkov.

OTVORITEV JAKIJEVE GALERIJE V NAZARIH — Silkar samouk Joža Horvat-Jaki je slovesno odprl lastno likovno razstavišče, ki ga je imenoval — galerija Nazarje. Prva so v novi galeriji razstavljeni Jakijeva dela, kasneje pa bodo razstavljali tudi drugi avtorji.

Skupščina občine Velenje, oddelek za finance razpisuje

JAVNO PRODAJO

najdenih predmetov in sicer:

- 6 dobro ohranjenih ženskih koles,
- 11 dobro ohranjenih moških koles,
- 1 otroška torbica
- 6 svežnjevi ključev

Javna prodaja zgoraj navedenih predmetov bo v sredo, dne 15. novembra 1967 s pričetkom ob 15. uri v avli Upravne zgradbe Skupščine občine Velenje.

Interesenti si navedene predmete lahko ogledajo pol ure pred pričetkom javne prodaje.

SKUPŠČINA OBČINE VELENJE
Oddelek za finance

OBJAVLJENI P ODATKI SO NAPAČNI

V 15. številki našega lista smo priobčili vest »Kolikšni so osebni dohodki« in prikazali povprečne mesečne osebne dohodke v posameznih delovnih organizacijah velenjske občine. Podatke smo vzeli iz gradiva, ki ga je izdala SDK in oddelek za gospodarstvo Skupščine občine Velenje. Pred dnevi pa smo dobili od stanovskega podjetja Velenje dopis, katerega v celoti objavljamo.

V periodičnem obračunu za prvih 6 mesecev 1967, ki ga je naše podjetje predložilo SDK je pri sestavi nastala računarska napaka in sicer je bilo pomotoma prikazano, da je v prvem polletju znašal neto osebni dohodek na zaposlenega 907,00 N-din, kar pomeni, da je indeks povečanja napram letu 1966 — 147. Pomota je namreč nastala v tem, da je bilo v obračunu prikazano povprečno število zaposlenih v prvem polletju 27 namesto 31, kolikor je pravilno.

Razumljivo, da so ti podatki bili pozneje tudi objavljeni v dnevnem časopisu, posebno pa je bilo sporočeno našim občanom preko »Saleskega rudarja« in ostalih dokumentov, ki jih je izdala občinska skupščina.

Ker je dejanski povprečni osebni dohodek na zaposlenega znašal le 735,36 N-din, torej za celih 171,64 N-din manj kot pa je bilo objavljeno, so samoupravni organi v podjetju o tem razpravljali in zadolžili upravo podjetja, da se ta napaka popravi in javnost pravilno obvesti.

Iz spodaj navedenih podatkov, ki so prepisani iz plačilnih seznamov od 1. 1. 1967 do 30. 6. 1967 je razvidno, kolikšno je bilo povprečno število zaposlenih, prav tako pa tudi mesečni neto OD:

Mesec	Štev. zaposlenih	Neto OD	Povprečni OD
januar	33	25.552,75	774,32
februar	33	23.935,24	725,31
marec	32	24.326,93	760,21
april	32	30.948,01	654,62
maj	29	21.778,64	750,98
junij	27	20.163,51	746,75
186	136.704,07	4.412,19	

Povprečno število zaposlenih je torej v prvem polletju znašalo 31 in če to število delimo z zneskom 136.704,07 N-din izplačan neto OD dobimo povprečni OD na zaposlenega 735,36 N-din, kot smo navedli že ugodoma.

OBVESTILO

Društvo prijateljev mladine Velenje obvešča starše, da bodo v mesecu novembru in decembru inkasanti za vodarino pobirali članarino (100 SD) za DPM in prosijo tiste starše, ki še niso včlanjeni, da postanejo ob tej priložnosti člani društva.

Članarino bomo pobirali za obdaritev socialno ogroženih otrok Velenja ob praznovanju Dedka Mraza.

Predsednik UO: Metka Korelc
Direktor: Ivo Gorogranc
Računovodja: Amalija Biščan

PETDESETA OBLETNICA OKTOBRSE REVOLUCIJE

Spomini na velikega Lenina

V Sovjetski zvezli so ponovno natisnili knjigo Oktobrski dnevi, ki jo je napisala Nadežda Konstantinova Krupska, Lenina soproga in dolgoletna zvesta sodelavka. Tudi sama je sodelovala v oktobrski revoluciji. Iz njene knjige objavljamo nekaj odlomkov.

Vladimir Iljič Lenin se je moral skrivati na Finskem in med 12. in 14. septembrom 1917 je pisal CK. »Da bi bila vstaja uspešno uresničena, se mora upirati ne na zarojo in ne na partijo, marveč na najnaprednejši razred. To je številka ena. Vstaja se mora opreti na revolucionarno ljudsko gibanje. To je številka dve. Vstaja se mora opirati na takšno prelomno obdobje v zgodovini revolucije kadar nastopi največje omahovanje v sovražniških vrstah in v vrstah slabih, neodločnih prijateljev revolucije. To je številka tri.

LENIN VODI VSTAJO IZ ILEGALE

Iljič se je na Finskem strašno vznemirjal, da bodo zamudili najugodnejši trenutek za vstajo. 20. oktobra je pisal petrogradski mestni konferenci. Dan kasneje, 21. oktobra, je pisal tovarišem, boljševikom, ki so sodelovali na oblastveni konferenci sovjeta severne oblasti. Vznemirjal se je, ali bo pismo prispelo pravočasno. Kmalu odide sam v Petrograd, se naseli ilegalno v voborski četrti in od tam vodi pripravo na vstajo.

V teh zadnjih dneh je Lenin živel le z eno mislijo — misliljo na vstajo. Mislil je le nanjo in silil tovariše, da bi se tudi oni navzeli njegovega razpoloženja.

Ze 26. oktobra je izvršni komite petrogradskega sovjeta sklenil, da ustanovi vojaško revolucionarni komite. Dva dni kasneje so na sestanku CK določili vodstvo vstaje. To so bili tovariši Stalin, Sverdlov, Džeržinski in drugi.

Načrt vojno revolucionarnega komiteja so odobrili 30. oktobra. Ze 5. novembra je postavil komisarije v vojaške enote, 6. novembra pa je začasna vlada sklenila postaviti pred sodišče člani vojno revolucionarnega komiteja in aretirati komisarije v vojaških enotah. Ukazala je tudi naj se

junkerske šole približajo Zimskemu dvorcu. Toda bilo je že prepozno; vojaške enote so bile zvečine za boljševike, delavci so bili za to, da pride oblast v roke sovjetov, vojaško revolucionarni komite je delal pod neposrednim vodstvom CK, večina članov CK, med njimi Stalin, Sverdlov, Molotov, Džeržinski, Bubnov, so bili člani vojaško revolucionarnega komiteja. Vstaja je tekla svojo pot.

Iljič je 6. novembra še vedno ilegalno stanoval v voborski četrti. Vedel je, da se vstaja pripravlja, in bilo mu je žal, da je v takšnem trenutku daleč od dela. Po članici naše partije Margariti Vasiljevni Fofanovi, pri kateri je stanoval, je pošiljal listke, ki naj bi jih dala naprej. Na njih je pisal, da z vstajo ne smejo več odlašati. Zvečer ga je obiskal Enjo Rahja, finski tovariš, ki je bil odlično povezan s tovarama, partijsko organizacijo in je bil zveza Iljiča z organizacijo. Povedal je Iljiču, da so po mestu okrepiли patrulje, da je začasna vlada ukazala naj razklenejo mostove čez Nevo, da bi ločili delavske četrti, in naj mostove varujejo vojaške enote. Bilo je jasno — vstaja se je začela.

LENIN JE ZAPUSTIL SKRIVALIŠČE IN OSEL V SMOLJNI

Iljič je zaprosil Ejna, naj pripelje k njemu tovariša Stalina, vendar se je pokazalo, da je to skoraj nemogoče storiti, ker je Stalin v vojaško revolucionarnem komiteju v Smolnjem, tramvaji pa ne vozijo več in bi s tem zamudil mnogo časa. Iljič je odločil, da mora takoj v Smoljni, in začel je hiteti. Margariti je pustil listek: »Odsel sem tja, kamor niste marali, da bi šel. Na svidenje. Iljič.«

Hotela sem zvedeti, ali je Iljič prispel do Smoljnega. Ne spominjam se, ali sem ga sama videla tam ali pa sem le izvedela, da je v Smolnjem. Vsekakor nisva več govorila, odkar se je Iljič pridružil vodstvu vstaje, pri vodenju pa je kot vselej poznal vse podrobnosti.

Smoljni je bil močno razsvetljen in je vrvel kot čebelnjak. Iz vseh krajev mesta so prihajali po navodilih rdečegardisti, predstavniki tovarn, vojaki. Pisalni stroji so tipkali, telefoni so zvonili, naša dekleta so se sklanjala nad kopice brzojavk, v tretjem nadstropju je nenehno zasedal vojaški revolucionarni komite. Na trgu pred Smolnjim so hrumeli oklepni avtomobili, tu je bil top, nakopičena so bila drva, če bi bilo treba zgraditi barikade. Pri vходу so postavili strojnice in topove, k vratom — stražarje.

7. novembra ob desetih zjutraj so že dali v tisk izjavo

državljanom Rusije. »Zčasna vlada je zrušena, državna oblast je prešla v roke organa petrogradskega sovjeta, delavskih in kmečkih odposlancev... Stvar, za katero se je borilo ljudstvo: takojšnja sklenitev demokratičnega miru, odprava posestniške lastnine zemlje, delavska kontrola proizvodnje, ustvarjanje sovjetske vlade — to je zagotovljeno.«

NAPAD NA ZIMSKI DVOREC

Ceprav je bilo jasno, da je revolucija zmagala, se je zjutraj nadaljevalo trdo delo vojaško revolucionarnega komiteja, ki je zasedal drugo za drugo poslopja vladnih ustanov itd.

Ob dveh in trideset je bilo zasedanje petrogradskega sovjeta delavskih in vojaških odposlancev. Z burnim odbravanjem je sovjet sprejel poročilo, da začasna vlada ne obstaja več, da so posamezne ministere zaprli, da bodo zaprli še ostale, da je začasna skupščina razpuščena, da so zavzeli železniško postajo, pošto, telegraf, državno banko. Začel se je juriš na Zimski dvorec. Ta še ni osvojen, vendar je njegova usoda odločena in vojaki kažejo pogum, kakršnemu ni primerjave: prevrat je izveden brez krvi.

Sovjet je burno pozdravil Lenina, ki je prišel na zasedanje. Lenin je imel referat. Nj govoril velikih besed o zmagi. To je bilo značilno za Iljiča. Govoril je o drugem — o nalogah, ki so pred sovjetsko oblastjo in katere je treba takoj začeti uresničevati.

Govoril je, da se je začelo novo obdobje v zgodovini Rusije. Sovjetska vlada bo delovala brez buržoazije. Izdali bodo dekret o odpravi zasebne lastnine na zemlji. Nad proizvodnjo bodo vpeljali delavske kontrole. Začela se bo borba za socializem. Stari državni aparat bo uničen, zločinjen, ustvarjena bo nova oblast, oblast sovjetskih organizacij. Mi imamo moč množične organizacije, ki bo vse premagala. Naslednja naloga je — sklenitev miru. Da bi to dosegli, moramo premagati kapital. Mednarodni proletarijat nam bo pomagal, da bomo sklenili mir. V tem mednarodnem proletariatu pa so že vidna znamenja revolucionarnega gibanja.

Ta govor je segel članom petrogradskega sovjeta vojaških in delavskih odposlancev v srce. Da, začasna je nova obdobje v naši zgodovini. Množice so se dvignile — in oblast buržoazije pada. Poselitnikom bomo odvzeli zemljo, tovarnarje bomo ukrotili, in kar je najpomembnejše — dobili bomo mir. Na pomoč bo prišla svetovna revolucija. Iljič ima prav. In z burnim ploskanjem so pozdravili njegov govor.

7. novembra ob 10.45 zvečer se je začel drugi vsesovski kongres sovjetov. V trenutku, ko se je kongres začel, se je začel tudi juriš na Zimski dvorec. Kerenski se je preselil v mozarja in uspelo mu je, da je dan pred tem pobegnil z avtomobilom v Pskov. Pskovski revolucionarni komite ga ni aretiral, čeprav je imel ukaz za to. In Kerenski je odpotoval v Moskvo, da bi organiziral pohod na Petrograd, kjer so vojaki in delavci prevzeli oblast. Ostali ministri s Kiškinom na čelu so se poskrili v Zimski dvorec, ki so ga branili junckerji in ženski udarni bataljon.

Zaradi obleganja zimskega dvorca so se na kongresu najbolj razburili manjševiki. Frakciji manjševikov in eserjev sta zapustili kongres. Po njihovem odhodu je kongres prekinil delo.

Ko so zasedanje ob treh in deset minut nadaljevali, je prispelo sporočilo, da so zavzeli Zimski dvorec, prišli ministere, razorožili častnike in junckerje ter da je tretji bataljon topništva, ki ga je Kerenski poslal nad Petrograd, prestopil na stran revolucionarnega ljudstva.

PO ZMAGI JE LENIN SESTAVIL DEKRET O ZEMLJI

Iljič, ki od minute noči sploh ni zatisnil očesa in je ves čas dejavno sodeloval pri vodenju vstaje, je sedaj, ko je bilo gotovo, da je zmaga dobljena in da levi eserji ne bodo odšli s kongresa, zapustil Smoljni. Namenil se je k Bonču Brujevici v bližini Smoljnega, da bi malce zaspal. Dali so mu ločeno sobo, vendar dolgo ni mogel zaspati. Tiho je vstal in začel sestavljati že zdavnaj v vseh podrobnostih zamišljen dekret o zemlji.

Ko je 8. novembra nastopil na kongresu z referatom, s katerim je brnil dekret o zemlji, je Iljič dejal: »Slišati je glasove, da so dekret in ukaz sestavili socialisti — revolucionarji. Naj bo tako. Toda mar ni vseeno, kdo ga je sestavil? Kot demokratična vlada ne moremo nimno želja ljudskih množic, pa četudi se ne strinjamo z njo. V oganju življenja uporabljajo ga v praksi, v življenju, bodo kmetje sami spoznali, kje je resnica... Življenje je najboljši učitelj in pokazalo bo, kdo ima prav, pa naj kmetje na eni in mi na drugi strani rešujemo to vprašanje. Življenje nas bo priložilo, da se bomo zblizali v splošnem toku revolucionarnega ustvarjanja pri izločevanju novih državnih oblik... Kmetje so se v osmih mesecih naše revolucije neseča naučili, sami hočejo rešiti vsa vprašanja o zemlji. Zato smo proti kakršnikoli popravkom v tem zakonskem besedilu, nečemo drobnjarkarstva zato, ker pišemo dekret, ne pa delovni načrt...«

Zasedanje 8. novembra se je začelo ob devetih zvečer. Udeležila sem se tega zasedanja. Spominjam se, kako je Iljič razlagal dekret o zemlji: govoril je zelo mirno. Poslušalci so ga napeto poslušali. Ko so brali dekret o zemlji, sem uzrla izraz na obrazu enega od delegatov, ki je sedel blizu mene. Bil je stanejši možak, brkavon kmet. Njegov obraz je od razburjenja postal nekako prosojen, kot da bi bil iz voska, in oči so se mu svetile s posebnim sijajem.

Vladimir Iljič je nenehno razmišljal o novih oblikah upravljanja. Razgledoval je, kako bi ustvaril takšen aparat, ki bi mu bil tuj birokratski duh, ki bi se opiral na množice, jih organiziral, da bi mu pomagale in vzgajal sodelavce nove vrste.

DELAVCI MORAJO BITI OPORA V DRŽAVNEM VODSTVU

Iljič je govoril, da je treba delo vsega državnega aparata in bodočih ministrstev organizirati po sistemu komisij, sestavljenih iz delavcev in delavk, ki so v središču življenja, poznajo vsakdanjost, delovne razmere, tisto kar v tem trenutku najbolj vanemirja množice. Zaradi tega, ker je Vladimir Iljič menil, da dojemam, kako je treba pritegniti množice v državno upravo, se je rad in pogosto pogovarjal z menoj o tem. Velikokrat me je karal zaradi ničevega birokratizma, ki je prodiral skozi vse pore. Pozneje, ko so sklenili, da je treba povečati odgovornost ljudskih komisarijev in vodij oddelkov narkomata, ki je pogosto valil neodgovornost na kolektive in komisije, in je nastalo vprašanje kako je s sistemom individualnega dela, me je Iljič nepričakovano imenoval za članico komisije, ki naj vse to preuči, in mi naročil: Paziti je treba, da sitem individualnega vodstva nikakor ne duši podobe in samostojnosti komisij, ne slabi stika z množicami, uskladijati je treba sistem individualnega vodenja z znanjem, kako delati z množicami.

Iljič si je prizadeval, da bi izbral sistemsko izkušnjo pri ustvarjanju države novega tipa. Sovjetska oblast, ki jo je takrat vodil, je imela nalogo, da ustanovi tip državnega aparata, kakršnega v svetu še niso poznali in ki se bo pri delu upiral na najširše ljudske množice delavcev, ki na nov socialističen način preurejajo vse družbeno tkivo, vse človeške odnose.

tribuna vaših mnenj

ODNOS DO MLADINE IN NJIHOVIH VZGOJITELJEV

25. oktobra je imela naša šola športni dan. Razmišljali smo, kam naj gremo, da bo dan minil v prijetnem razpoloženju.

Doma smo pripravili venec kostanja, ga obesili okoli vratu in krenili v smeri proti Salku na hribček ob gozdu. »Tam bo najmanj škode,« smo menili.

Veselo smo zastavili korak v reber proti hišam, ki se tako lepo razgledujejo v novo, njihovo Velenje. Pri prvi od teh hiš smo srečali staro ženo, naglušno in obloženo z leti. Vprašali smo jo za pot

skozi gozd do vrha. Ni je pokazala, temveč je nenavadno glasno vpila, da danes učijo učitelji otroke samo pohajati okoli, da pa nihče ne zna več delati. Vzdignila je celo svoj košeni preteči kazalec: »Se radi boste delali, le počakajte...« Več nismo slišali, ker je pot zavila okoli vogala skednja. Nisem ženiči zamerila ogorčenja. Mislila sem, stara je, pa se ne more živeti v nove čase in ne pozna dela naših šol, potrebe po športnih dnevih ipd.

Po nekaj urnih korakih smo se znašli pred zadnjo teh hiš,

Pri svinjaku je bila privezana psica, pri njej sta bevskala mlada kužka. Občudovali smo prisrčna kosmatinka in že brskali po torbah, da jima odstopimo del malice. Iznemada je prišel od nekod gospodar oprtan s košom. Prišel je vpi, da se je gotovo slišalo v dolino. Kletev in žaljivk ni bilo mogoče sproti registrirati. Od začudenja sem izbuljila oči in brez besed strmela v kričečo človeško podobo. To pa ga je spravilo v tak bes, da je pristopil nekoliko bliže in zavpil: »Te bom tako mahnil, da se boš zvila po tleh, če se takoj ne poberes s temi otroki nazaj ali naprej!« Osupli in žalostni smo krenili naprej. Kletev in groženj je bila zdaj deležna druga skupina za nami, ki je bila prav tako iz naše šole.

Ure ob igri in pečenem kostanju so kmalu minile. Treba se bo vrniti. Priznati moram,

da mi je bilo neprijetno iti po isti poti. Eno hišo smo obšli po gozdu, mimo druge pa smo morali. Neki drugi možki nas je zopet neusmiljeno ozmerjal. Pa tudi ta je grozno kričal. Slišali smo jih za celo Velenje, kako hodimo krasti, delamo škodo, poleti pa nas ni, ko je polno dela itd.

Sedaj smo bili do kraja potrti in skoro bi verjeli, da smo naredili kakšno škodo. Pohodili smo res nekoliko jesenske trave širše kot to dovoljujejo stezice; jabolk in kostanja nismo jemali.

Te vrstice sem zapisala zato, da spoznate, kako ponekod sprejemajo naše otroke in njihove učitelje.

Niso pa vsi taki, kakšna sreča! Tisti, ki so včasih, v letih bede in vojne imeli dovolj, da nahranijo celo partizansko četo, imajo tudi danes prijazen in pravičen odnos do ljudi.

Prizadeta učiteljica

TRGATEV GROZDJA ZA NAŠE NAJMLAJŠE

Bilo je lepega jesenskega dne, ko so prizadevne vzgojiteljice iz vzgojno varstvene ustanove v Velenju pripravile svojim mladim varovancem prijetno trgatve grozdja. Veselja, smeha in petja ni bilo kmalu konec. Kot

vidimo na fotografiji so otroci tudi zaplesali. Nazobal pa so se še grozdja. Upamo, da drugo leto ne bodo pridne tovarišice pozabile na trgatve grozdja.

RAZMIŠLJANJE NA POKOPALIŠČU

Šolski zvonec je zazvonil in naznanil konec predzadnje šolske ure pred dnevom mrtvih. Ker je v učnem načrtu za likovno vzgojo v 4. razredu tudi slikanje grobov, sem izkoristil zadnjo šolsko uro in hkrati tudi lepo vreme za kratek obisk šoštanjkega pokopališča. Želel sem, da si otroci res ogledajo pokopališče, da bi na ta način dobili hkrati čim večjo podobo zadnjega počivališča naših prednikov, svojcev, sorodnikov in končno tudi zaradi nekaterih znamenitih in zaslužnih mož, ki počivajo na našem pokopališču.

Peljal sem jih po stranski poti preko travnikov, da so se nekoliko lažje sprostili v poznem jesenskem soncu. Bili so nekoliko razposajeni, toda kdo bi jim zameril, saj res živijo lepo in ugodno, pa čeprav morda malce neurejeno mladost, česar pa sami niti niso krivi. Veselili so se jesenskih sončnih žarkov, ki so zlatih liste bukovja na bližnjih obronkih in zresnili so se šele takrat, ko smo skozi velika železna vrata stopili na pokopališče. Kot blisk mi je šinil skozi možgane Prešernov verz: »Odpri noč in dan so groba vrata, kaj znanec že zasula je lopata,« ki jih je izpovedal v pesmi Memento mori. Hodili smo mimo ljudi, ki so se bodisi sklanjali nad grobovi ali pa so nekam hteli, ker se pač danes vsem neznansko mudi. Vsak je imel nekaj opraviti, mi pa smo ogledovali grobove.

Izredno lepo toplo vreme je omogočilo bujno rast v rdečih in zlatorumenih niansah preko snežno belih vrst, ki so krasile mnoge, da stotere in tišočere grobove naših dragih. Obiskali smo grobnico padlih borcev XIV. divizije ter skupni grob mladih deklet, ki so tragično izgubile življenje pri

izgradnji termoelektrarne Šoštanj. (Bilo bi prav, če bi se za ta zapuščen grob zavzel kolektiv termoelektrarne Šoštanj). Ustavili smo se pri grobu dr. Mediča, ki je dolga leta skrbel za zdravje šolske mladine, pa pri plošči Bibe Röcka, pri spomeniku Karla Destovnika — Kajuha in blizu mrtvašnice pri grobu kiparja Napatnika. Vse je bilo zelo lepo urejeno, ker za te grobove pač skrbijo svojci. Bili smo že skoraj mimo mrtvašnice, ko me po tihem pokliče neka deklica in mi pokaže sliko moža na obdelani plošči v podnožju slepega okna mrtvašnice.

»Kdo je to?« je vprašujoče pogledala. Tu ni nobene rože in ne gori nobena svečka pa tudi napis je zbledel, da se skoraj ne da brati. Obstal sem in z mano vsi otroci, ki so me gledali in čakali odgovora. Onemel sem in tisti hip bi se najraje pogreznil v zemljo, toda otroci so terjali odgovor.

Začel sem počasi, nepriljubljen govoriti o velikem možu, učitelju, mislecu in gospodarstveniku Petru Mussiju, ki je s svojim neumornim delom šoštanjke osnovni šoli priboril naziv »vzorna šola«. Toda, dragi bralci dovolite mi, da vam raje opišem nekdanjega Mussijevega učenca, kasnejšega misleca, zadrugarja in politikarja, šoštanjkega domačina doktorja Jožeta Vošnjaka. Sicer je tudi njegov brat ing. Miha — Vošnjak bil Mussijev učenec, vendar se je tudi on popolnoma strinjal z mnenjem svojega brata Jožeta o velikem možu, njunem učitelju Petru Mussiju. »Prvo svoje znanje sva z bratom Mihom črpala v šolskih klopek učilnice, kjer je poučeval idealni staroslovenski učitelj Peter Mussi.«

Peter Mussi se je rodil 27. julija 1799. leta na Vranskem.

Najprej je služboval kot domači učitelj na graščini v Smarju pri Jelšah, nato pa kot provizorični učitelj v Skočjanu pri Dobri vasi na Koroškem. Leta 1822 je prišel v Šoštanj, kjer je bil prav tako najprej provizorični učitelj. Od leta 1823 do leta 1827 je bil učitelj, nato pa je dobil naziv vzornega učitelja po katerem se je tudi šola imenovala vzorna šola. Leta 1870 je postal nadučitelj, nato pa je bil 1. novembra 1872. leta upokojen. V Šoštanju je torej služil polnih 50 let. Mussi je bil visoke rasti, suh, okroglih, rdečih in obratih lic ter resnega in skrbnega obraza. Ko se drugi svoje narodnosti še niso zavedali, je Mussi že kazal slovensko mišljenje. Ob delavnih pouk je opravljal elementarni pouk. Vnet za poklic in spreten v poučevanju je imel zavidanja vredne uspehe, za kar je prejel tudi več odlikovanj. V času, ko pa ni bil v šoli, je deloval literarno in na gospodarskem področju.

Leta 1830 je bila natisnjena njegova knjiga »Navod za nedeljske šole. Kako je treba učiti«. Ta knjiga je bila pozneje izdana še trikrat, kar je dokaz njene vrednosti. Ko so Mussiju leta 1851 sporočili, da je šla v tisk njegova stenska začetnica, je dobil od ministrstva za uk nalog za sestavo ročne začetnice. Sodeloval pa je tudi pri izdaji štirih Slomškovih šolskih knjig.

Bavil se je tudi s čebelarstvom in zasadil kot sadjar prostor pod župniščem in kaplanijo. Lotil se je tudi gojitve sviloprejk ter v ta namen leta 1855 zasadil murve ob notranji strani zidu okoli pokopališča, ki je svoj čas obdajalo župnijske cerkev. Uspeha pa ni bilo, zato je pozneje to pannoto opustil.

Kakor že rečeno je Mussi za svoje delovanje dobil več odlikovanj.

Peter Mussi je umrl 6. marca 1875. leta, star skoraj 76

Pripravljajo novi zakon o zdravstvenem zavarovanju kmetov

DOSEDANJE IZKUSNJE V IZVAJANJU REPUBLISKEGA ZAKONA O ZDRAVSTVENEM ZAVAROVANJU KMETOV SO POKAZALE, DA JE POTREBNO V NJEM MARSIKAJ SPREMENITI IN PRILAGAJATI DOSEZENI STOPNJI DRUŽBENEGA RAZVOJA. ZARADI TEGA JE ŽE DALJ ČASA V PRIPRAVI NOVI ZAKON O ZDRAVSTVENEM ZAVAROVANJU KMETIJSKIH PROIZVAJALCEV, KI BI NAJ ZACEL VELJATI 1. JANUARJA PRIHODNJEGA LETA.

Sestavljalci novega predloga zakona so vezani na ustrežni zvezni temeljni zakon in je zaradi tega popolnoma razumljivo, da se marsikatero vprašanje ne bo moglo urediti tako kot bi najboljše odgovarjalo interesom naših kmetovalcev. Kljub temu pa so v novem predlogu zadeve tako urejene, da predstavljajo bistven korak v primerjavi z dosedanjim ureditvijo. Najvažnejše novosti v predlogu zakona so predvsem te:

Z zakonom bo zagotovljena predvsem večja pristojnost samoupravnih organov skupnosti socialnega zavarovanja kmetov, ki bodo v bodoče odločale o obsegu zdravstvenega varstva, ki ga bodo imeli kmetje na podlagi obveznega zdravstvenega zavarovanja. Z zakonom bodo določene le najnujnejše pravice, ki jih bodo imeli kmetje na podlagi zdravstvenega zavarovanja, vse nadaljnje pravice iz tega zavarovanja pa bodo stvar samoupravnih organov tega zavarovanja, ki bodo tudi predpisovali višino prispevka za financiranje tako osnovnega kot razširjenega zavarovanja. Tudi v bodoče bo veljalo načelo samoupravljanja zdravstvenega zavarovanja kmetov, kar pomeni, da bodo morali večino sredstev za to zdravstveno zavarovanje plačati sami koristniki v obliki posebnih prispevkov istočasno z

ostalimi prispevki in davki. Bremena koristnikov kmečkoga zdravstvenega zavarovanja pa se bodo nekoliko olajšala s tem, ker bodo del sredstev za financiranje zdravstvenega zavarovanja kmetov morali prispevati vsi lastniki kmetijskih zemljišč, ki so socialno zavarovani kot delavci, upokojenci ali obrtniki, ki doslej

za to zavarovanje niso ničesar prispevali. Prispevek za zdravstveno zavarovanje bodo plačale tudi delovne organizacije, od zaslužkov za razna občasna dela, ki jih imajo pri njih osebe, ki so zavarovane kot kmečki zavezanci. Za določene zavarovane pa bodo lahko prispevek plačale tudi občine. S temi dodatnimi dohodki za sklade zdravstvenega zavarovanja kmetov bodo zbrana določena sredstva, s katerimi bo omogočeno samoupravnim organom, da bodo obseg pravic kmetov do zdravstvenega varstva obdržali na dosedanjem nivoju, po možnosti pa jih še nekoliko razširili.

ZDRAVO PREHRANO VSEM OTROKOM

V NAŠI OBČINI OTROCI NISO NAJBOLJŠE PREHRANJENI

Ko vstopi otrok v šolo se bistveno spremeni njegov način življenja. Učenje in prilagajanje na novo okolje zahtevata od otroka velike napore; izpostavljen je različnim okvaram in okužbam, še bolj pa so obremenjeni otroci, ki morajo zaradi oddaljenosti od šole zgodaj vstajati ali se celo voziti v šolo. Izobraževanje je duševna in telesna obremenitev in otrok jo zmore le, če je odporen in zdrav. Odpornost in storilnost otroka v šoli pa sta odvisna od njegove boljše ali slabše prehranjenosti.

Zdrava prehrana je torej važen činitelj za zdrav razvoj otroka, predvsem v dobi njegove hitre rasti od 1. do 8. razreda osnovne šole.

Pri analizi podatkov iz zdravstvenega doma Velenje ugotavljamo, da iz leta v leto počasi naraščajo odstotki tistih obolenj pri otrocih, ki so posledica slabe odpornosti oziroma slabe prehranjenosti naših otrok.

Se vedno je v povprečju 49 odstotkov otrok srednje prehranjenih, slabo prehranjenih pa kar 14 odstotkov pregledanih otrok. Slabokrvnih je 9 odstotkov otrok (328), isti odstotek otrok je slabo telesno razvitih itd. 30 odstotkov otrok ima nakazano deformacijo prsnega koša, pri precejšnjem številu otrok je nakazana deformacija hrbtenice, več se številu otrok z motnjami vida.

Vzroke za nezadovoljivo prehranjenost naših otrok moramo iskati v družini. Po količini tj. kalorični, največkrat hrana ustreza, po kakovosti pa ne, ker ni uravnotežena s fiziološkimi potrebami organizma.

V hrani primanjkuje največkrat živalskih beljakovin, kakor tudi mineralij — predvsem kalcija in vitamina A.

Pravilna prehrana otroka ni odvisna samo od ekonomske sposobnosti družine, temveč je v veliki meri posledica nepoznavanja zahtev pravilne prehrane.

Zelimo, da bi zdravstveni dom skupno s šolami storil več za prosvetljevanje staršev v tej smeri. Konkretno, v predavanju vzgojnega izobraževanja staršev na roditeljskih sestankih bi treba vključiti tudi predavanja o pravilni prehrani šoloobveznega otroka!

Na splošno zaužijejo naši otroci predvsem pre malo mleka in mlečnih izdelkov, ki vsebujejo največ živalskih beljakovin in drugih snovi, ki so potrebne za zdravo rast in odpornost. Otroci, ki dobivajo dovolj teh hranil, so zdravi, učno snov lažje dojemajo in se zato bolje učijo. Znano pa je, da čutijo prav otroci največkrat odpor do mleka, zato je naloga šole, da pripravijo mlečne malice na različne načine, da bo pestra, okusna in privlačna.

Zal tudi v naši občini upada število otrok, ki jemljejo v šoli topel obrok. Ena četrtnina otrok iz različnih vzrokov malico odklanja. Če pa vemo, da večina otrok zjutraj ne poje izdatnega zajtrka, da nosijo v šolo večinoma kruh s sladkim namazom (kar je neprimerljivo), se vprašamo, ali so stari starši vse, da bi njihov otrok le jemal mlečno malico v šoli, ki ima v sebi relativno največ zaščitnih snovi?

Solska malica je važna za razvoj in zdravje naših otrok, zato želimo, da bi šola, zdravstveni dom in starši vložili več svojih naporov za to, da bi mlečno malico v šoli jemali vsi naši učenci.

Vaš obveščevalec ŠALEŠKI RUDAR

let. Pokopan je na Smihelskem pokopališču. Spomin na učitelja in vzgojitelja je še dolgo živ. Petdesetletnico njegove smrti so proslavili njegovi bivši učenci s tem, da so dali na mrtvašnico vzdati napisno ploščo.

In sedaj sem z otroci stal pred sliko moža, ki je nemo zrl v nas z obledeli plošče, ki so jo vzdali pred 42 leti. Kako naj opravičim naš odnos do zaslužnega moža?

Do nedavna je imel Peter Mussi v Šoštanju tudi svojo ulico. Res je ta ulica le z dvema hišama, vendar nosila je njegovo ime. Pred leti pa si je nekdo na občini (morda zaradi nevednosti) izmisli, da mora ulica dobiti novo ime, ki se sedaj imenuje Gregorčičeva. Ko je bil pred dnevi pri meni bivši upravnik goriškega muzeja je dejal, da bi Gregorčič pač zaslužil lepšo ulico. Bil sem tiho in si nisem upal povedati usode, ki je doletela našega zaslužnega moža Petra Mussija. Sicer pa je res, da so stare Mussijeve številke še v posesti lastnikov hiš in ker imamo kar dve ulici z enakim pomenom (Koroška in Korotanska) bi kazalo eno posvetiti Gregorčiču, skromnemu Mussiju pa vrniti nazaj njegovo ulico, ki se je po njem imenovala dolga, dolga leta. In ko letos proslavljamo 190. letnico šole v Šoštanju, bi bilo prav, če bi poskrbeli za obnovitev napisna na skromni plošči. Res me je bivši šoštanski župan in sedanji podpredsednik krajevne skupnosti Šoštanja Miloš Volk opozoril na to spominsko ploščo, vendar menim, da je še vedno čas, da Mussiju vrnemo njegovo dolgoletno ulico in da mu letos ob proslavljanju 190. letnice šolstva v Šoštanju obnovimo skromno spominsko ploščo, ki naj na velikega učitelja Petra Mussija opozarja našo sedanjo in bodočo generacijo.

VIKTOR KOJC

Sejem zimsko - športne opreme

Sejem rabljene zimsko - športne opreme, tj. smuči, čevljev, sani, drsalk, vetrovk itd. je postal v Velenju že tradicionalen. Kljub temu, da ga Društvo prijateljev mladine Velenje organizira, da bi staršem prihranili velike izdatke za zimski šport, se doslej ne moremo postavljati z večjimi uspehi. Se vedno namreč prevladuje v mnogih družinah miselnost, da je nečastno kupovati rabljene predmete za svoje otroke. Ta miselnost je skrajno zmotna, ker otroci tako hitro prerastejo izredno drago športno opremo, da potem starši večkrat resno oklevajo, ali bi otroku sploh še dopustili, da bi se vnel za ta ali oni zimski šport.

V Ljubljani, Kranju in drugih večjih centrih so sejmji rabljene zimsko športne opreme dobro obiskani in zelo živahni. V teh krajih nihče več ne razmišlja o tem, da bi se moral njihov otrok postavljati z novo opremo, temveč želijo predvsem svojim otrokom omogočiti smučanje ali drsnje, kljub manjši ekonomski zmogljivosti družine.

Letošnji sejem bo kot vsako leto v nedeljo, 3. decembra 1967 ob 9. uri dopoldne v avli II. osnovne šole Velenje. Pri izbiri in ocenjevanju vrednosti predmetov za prodajo, bodo staršem svetovali strokovnjaki za zimski šport.

Prireditelji želijo, da bi bil sejem dobro obiskan in bi tako lahko dosti naših otrok uživalo lepoto zimskih dni, namesto v zaprtih domovih, na smučarskih tečajih in se tako navadili, da bodo tudi kasneje v življenju nabirali moči v planinah, na soncu in v družbi dobrih tovarišev, športnikov in planincev.

Velma za DESET LETNICO OBNOVILI SO PRODAJALNI

TRGOVSKO PODJETJE VELMA IZ VELENJA PRAZNUJE LETOS DESETO LETO OBSTOJA • PRED NE-DAVNIM SO ODPRLI DVE SODOBNO OPREMLJENI TRGOVINI.

Pisali smo že kako se je razvijala Velma od takrat, ko so jo ustanovili jeseni leta 1957. V tem kolektivu so zmeraj stremeli za tem, da bi čim bolj zadovoljili potrošnika. Zato so skoro vsako leto obnavljali ali na novo odpirali trgovske lokale.

Tudi prejšnji mesec so odprli prodajalni: železnino na Celjski cesti in trgovino z mesnim blagom v Skalajah.

Na svečanosti ob otvoritvi je govoril direktor Velme Gustav Verdev. Povedal je, da se je z razvojem novega mesta Velenja širila v kraju tudi trgovska mreža. Pred kolektiv so bile postavljene nove naloge, ki so zahtevale čim boljše preskrbo prebivalcev. Zato so vlagali precejšnja sredstva v nove in obnovljene trgovine. Po besedah direktorja Velme pa je perspektiva trgovske dejavnosti v Velenju v združitvi velenjskih trgovin v močan trgovski center. Na res, da bi bila združitev škodljiva, ker ne bi bilo konkurence. Potrošniki dobro vedo kakšne so cene v tem ali onem kraju. Zato delovna skupnost Velme želi, da bi se čimprej zedinili in skupno pričeli reševati izgradnjo trgovskega doma. Sicer pa se v tem trgovskem kolektivu na razširitev trgovske mreže in sodobnejši razvoj že pripravljajo.

Trgovini na Celjski cesti in v Skalajah sta bili majhni in

neprimerni. Zdaj ko so trgovini prezidali, sodobno opremlili in močno povečali, bodo lahko nudili potrošnikom večjo izbiro in jih tudi bolje postregli. V Skalajah pa so v trgovini uredili tudi bife.

Ob priliki otvoritve dvehga sveta Velme Jože Cas.

prenovljenih trgovin so razpisali nagradno žrebanje za kupce, ki bodo do 23. decembra kupili več kot za 5.000 S-din blaga. V novih trgovinah bodo razdelili pet praktičnih daril.

Sodobno opremljeni prodajalni — železnino in splošno trgovino — je izročil svojemu namenu predsednik delavskega odbora Velme Jože Cas.

Direktor Gustav Verdev je imel priložnostni govor preden so otvorili prenovljeno trgovino v Skalajah.

IZ POROČILA ZAVODA ZA PROSVETNO PEDAGOŠKO SLUŽBO CELJE NA REDNI KONFERENCI RAVNATELJEV OSNOVNIH ŠOL

Kakor vsako šolsko leto, so se tudi 17. oktobra letos skupno s svojimi pomočniki in vodji podružnic sestali ravnatelji osnovnih šol iz območja občine Velenje. Konferenco je pripravil Zavod za prosvetno pedagoško službo Celje, vodil pa jo je njegov predstavnik, pedagoški svetovalec Rudi KO-BOLT.

Konferenci so prisostvovali tudi predsednik obč. skupščine, sekretar občinskega komiteja ZKS, sekretar občinske konference SZDL, tajnica občinske zveze društev prijateljev mladine, tajnik izobraževalne skupnosti in načelnik oddelka za družbene službe.

Namen konference je bil, da pregledajo učno vzgojno delo v šolskem letu 1966/67, organizacijo in pogoje dela, uspešnost ter da iz tega izluščijo pospeševalne in zaviralne činitelje, na tej osnovi pa najdejo čim ugodnejša izhodišča za učno vzgojni proces v šolskem letu 1967/68.

Podlaga za delo konference je bilo 48 strani obsegaajoče poročilo Zavoda za prosvetno pedagoško službo v Celju, podprto s številnimi podatki. Vsekakor obširna in skrbno pripravljena snov, solidna podlaga za prikaz, s čim smo lahko glede pouka in vzgoje zadovoljni in kaj lahko v danih pogojih popravimo in dopolnimo.

V tem sestavku posredujemo javnosti nekaj izvečkov iz poročila, ker pa s tem snov ne bo izčrpana, bomo več o tem poročali v naslednji številki našega lista.

MREŽA OSNOVNIH ŠOL

Do leta 1961 je bilo v občini Velenje 5 popolnih osemletk in 10 tako imenovanih nižje organiziranih osemletk s kombiniranim poukom in možnostim prilagajenim učnim načrtom na višji stopnji (od V. do VIII. razreda), brez predmetnega pouka, brez kabinetov, brez tehničnih delavnic, telovadnic in brez drugih pogojev, ki so zagotovljeni na popolnih osemletkah. Učitelji na teh šolah so se trudili, da bi učencem na obrobju dali

čim več, toda čisto razumljivo je, da v takih razmerah več niso mogli storiti. Treba je bilo poiskati boljše rešitev. Prišel se je proces reorganizacije šolske mreže, ki je letos v naši občini v zaključni fazi. V šolskem letu 1966/67 je obstajal kot zadnji ostanek samo en oddelek na višji stopnji (VIII. razred) na podružnični šoli v Paki in še ta je bil nekombiniran. Vsi drugi učenci od V. do VIII. razreda iz podružničnih šolskih okolišev hodijo k pouku na centralne osemletke, ki so usposobljene za pouk na višji stopnji. V pretežni meri so premagane tudi težave s prevozi učencev, njihovo prehrano, dodatnega pouka itd. Tudi starši, ki bi še nasprotovali pošiljanju otrok v dolino, so redka izjema.

DELOVNI POGOJI ŠOL

Ce izvzamemo 3 podružnične šole (Cirkovce, Ravne in Sentilj), so delovni pogoji na vseh osnovnih šolah izenačeni, saj se je v preteklih letih prilično mnogo storilo na so-

dobni izgradnji in opremlitvi šolskega prostora, kakor tudi ugodni ureditvi stanovanjskih vprašanj za šolske delavce. Zaradi splošnega pomanjkanja investicijskih sredstev, v preteklem šolskem letu ni bilo večjih gradbenih del za pridobitev nadaljnjih prostornih potreb, zlasti v samem Velenju.

Bivši sklad za šolstvo je spričel razpoložljivih sredstev zmogel namensko dati le osnovni šoli Miha Pintar Toledo v Velenju 50.000 N-din za preureditev in dozidave ob uvedbi predmetnih učilnic, ker bi sicer imeli triizmenski pouk. Nadalje je sklad za šolstvo za 99.000 N-din pomagal šolam pri nakupu stanovanj za šolske delavce. To so bila tudi vsa namenska sredstva. Glede na to, da je sklad za šolstvo v obeh letih, tako 1966, zlasti pa v 1967. letu dodelil osnovnim šolam znatna finančna sredstva, seveda če le-ta primerjamo z drugimi občinami, so imele osnovne šole možnost povečati svojo funkcionalnost in s tem modernizirati učno

ZAHVALA

Občinski odbor Zveze združenj borcev NOV se javno zahvaljuje vsem, ki so s svojim požrtvovalnim delom in nesebično pomočjo kakorkoli pripomogli, da je otvoritev muzejske zbirke o razvoju NOV v naši občini in tovariško srečanje borcev Tomšičeve brigade in vseh borcev NOV iz velenjske občine na velenjskem gradu in velenjskem jezeru uspelo v splošno zadovoljstvo.

Občinski odbor Zveze združenj borcev NOV se za pomoč in sodelovanje zahvaljuje zlasti občinskemu pododboru Tomšičeve brigade na čelu s tov. Ivom Jamnikarjem, Juriju Jugu, Avgustu Raku in ostalim delavcem muzejske zbirke, Hinku Dermolu in ostalim

organizatorjem kulturnega programa, ansamblu Franca Klančnika iz Smartnega ob Paki in orkestru vojaške enote, ki nadaljuje tradicije Tomšičeve brigade, iz Šentvida pri Ljubljani.

Posebno se zahvaljujemo tudi Občinski skupščini, Rudarskemu šolskemu centru, Rudniku lignita Velenje, Termoelektrarni Soštanj in ostalim delovnim organizacijam, ki so s svojimi denarnimi prispevki omogočili otvoritev muzejske zbirke in organizacijo tovariškega srečanja.

Občinski odbor Zveze združenj borcev NOV upa, da bodo vsi zgoraj navedeni in ostali, tudi v prihodnje sodelovali pri podobnih prireditvah, s katerimi se čuvajo in nadaljujejo tradicije naše narodno-osvobodilne borbe.

GRADIVO, KI JE DRAGOCENO, ZBIRAJO!

Na občinskem odboru Zveze borcev sistematično zbirajo gradivo, ki ga bodo pozneje uporabili za knjigo. Na področju občine Velenje namreč živi 90 internirancev iz Dachaua, Auschwitzta in Mauthausna.

Včeraj, 26. oktobra, se je občinski odbor sestel z interniranci iz Mauthausna in njihove izpovedi posnel na magnetofonski trak. Gradivo, ki so ga zbrali doslej, je bogato in bi iz njega lahko nastala knjiga in bi dovolj objektivno in pretresljivo spregovorila o najtežjih dneh ljudi, ki so preživljali leta v taboriščih smrti. — V —

Za kmetovalce

PREBAVNE MOTNJE PREŽVEKOVALCEV IN KONJ

Pri krmljenju z oljnimi tropinami, sladom, krompirjevo in koruzno pulpo, pa tudi pri polaganju prevelikih količin silaže ali celo pokvarjene kisali, pogosto nastopajo pri govedu akutna želodčna ali črevesna obolenja — katarji. Takšna obolenja so pogosta tudi pri teletih, vendar imajo svoje vzroke drugje. Skupni znaki teh bolezni so neješčnost, pobitost, napanjanje in vročina. Ker imajo podobne znake tudi težko ločimo med seboj.

Če je obolenje lažje, priporočajo nekajedevni post. V tem času pokladamo živalim le prekuhanano laneno seme. Če pa je vzrok motenj preveč poln želodec, dajemo živali v obliki raztopine tudi kalcijeve preparate ali razredčeno solno kislino.

Pri mladih živalih v starosti do treh mesecev so prebavne motnje zelo razširjene. Rejci grešijo, če ne dajo teletom dovolj prvega mleka — mleživa, ki očisti prebavila pravkar rojenim mladičem. Prav tako je narobe, če tele pije staro, že okisano mleko ali če doječim živalim pokladamo zmrznjena ali kako drugače pokvarjena

krmila. Zelo škodljiva je tudi kisla trava s močvirnih travnikov. Prenagel prehod z mleka na zeleno ali suho krmo prav tako lahko povzroči motnje. Obolelim teletom pomagamo z napoji kamiličnega čaja, s prekuhanim lanenim semenom, s taninom v mleku ali s klajnim apnom; od novejših zdravil pa s sulfogvanidinom in z antibiotiki.

Za prebavne motnje konj imamo posebno ime — trebušno grizenje ali kolika. Konjski želodec je razmeroma majhen in občutljiv in zato stuje že pretrda ali prekratka rezanica, mokasto krmilo, kislo ali plesnivo seno, sparjena detelja, napajanje potnih konj s premrzlo vodo, prehlad ali preobilno krmljenje v času ko konj počiva in težave so že tu. Žival začne stopicati, se ozira proti zadnjemu delu telesa in udarja z nogami po tleh. Vzroke obolenja smo našli zato, da bi ga znali preprečiti, kajti pomoč je velikokrat prekasna. Veterinar lahko pomaga z injekcijami, vendar je pogin konj kljub temu velik, saj računajo, da je pri vsaki peti živali, ki pogine, vzrok kolika.

KAKO GNOJITI POSAMEZNIH RASTLINAM

Potrebno je ponoviti, da rastline potrebujejo vse tri vrste gnojil: dušikova, fosforjeva in kalijeva, toda v različnih količinah. Mogoče bodo kmetovalci razočarani, ker ne bodo zvedeli točnih količin. Na to vpliva veliko činiteljev, od sestave zemlje in kamenin, ne pod njo, predhodne rastline, ki jo gnojimo. Lepo bi bilo, če bi vsakdo vsaj približno vedel, česa imajo njegove njive in travniki dovolj in česa premalo. Zato moramo vedno govoriti le v približnih količinah.

Se nekaj besed o načinu uporabe umetnih gnojil. Gnojila dajemo takrat, ko jih rastline potrebujejo. Ker se dušik izpira, ga z dognojevanjem »pod list« dajemo v več obrokih. Trosimo ročno ali strojno, na celi površini ali pa v kupčkih in trakovih. Zadržaja dva načina nista za zavreči, saj z njima dosežemo izkoristek gnojila predvsem tam, kjer rastejo rastline daleč druga od druge, čeprav je s trošenjem več dela. Razen solira vsa gnojila delujejo bolje, če jih z brano ali plugom vnesemo globlje v zemljo.

● **Pšenica.** Pridelek 42 centov zrnja na ha s 60 centi slame, odnese iz zemlje 88 kg čistega dušika, 44 kg fosforja in 76 kg kalija. Če je manjši pridelek seveda ustrezno manj. Če poznamo ostanke čistih snovi v gnojilih (ob vsakem je bilo to navedeno), lahko izračunamo gnojilne obroke. V jeseni vnesemo v zemljo vso količino fosforja in kalija in le nekaj kilogramov dušika, ker ga rastline preko zime skoraj ne potrebujejo in bi se iz zemlje izpiral. Zato pa takoj spomladaj, brž ko je mogoče, dognojujemo z dušikom, ki ga rastlina najbolj potrebuje. Podobne količine so za druga žita.

● **Krompir.** Pridelek 360 stotov na ha izpija iz zemlje skupno s krompirjevo 140 kg čistega dušika, 60 kg fosforja

in celih 230 kg kalija. Zato je predvsem kalijevo gnojenje krompirju tako potrebno. Poljedelci vedo, da pri krompirju ne gre brez hlevskega gnoja, ki naj bi bil v zemlji že v jeseni. Za kvaliteten semenski krompir moramo obilneje gnojiti tudi s fosforjevimi gnojili. Kalijev sulfat je za krompir najprimernejše kalijevo gnojilo.

● **Koruzi.** Tudi koruzi damo precejšnjo količino hlevskega gnoja, vendar ne toliko kot krompirju. Da ima obilen cvetni nastavek in pravilno oblikovane storže, je potrebno obilo gnojiti s fosforjem in kalijem (do 80 kg superfosfata in 300 kg kalijeve soli). Veliko potrebo ima koruzi tudi po dušiku (do 500 kg nitromonkala). Z dušikom, ki da koruzi značilno temno zeleno barvo, ne smemo dognojevati prepozno, ker zavlačuje zorenje in bi se lahko zgodilo, da ob kratki jeseni pozneje hibridne sorte koruze ne bi mogle dozoreti.

● **Detelje.** Njim gnojimo le s fosforjem in kalijem in to v takih gnojilih, ki vsebujejo tudi apno.

● **Travniki in pašniki.** Če ne bomo gnojili travnatega sveta in čakali milosti narave, ne bomo napredovali v živinorejji. Osnovno gnojenje travnikov vsebuje gnojenje s fosforjem in kalijem. Če gnojimo s Tomaževo žlindro in kalijevo soljo, se ne povečuje samo količina detelj v ruši in pridelek, temveč tudi notranja sestavina sena, ki na zunanost ni vidna, vidna pa je na živali v hlevu. Fosforja in kalija lahko dajemo na zalogo, torej ni recepta koliko. Pri dušiku pa moramo biti bolj pazljivi in ga dodajati ob začetku rasti in ob košnjah. Tudi hlevski gnoj in gnojnica sta dobri naravni gnojili za travnike, vendar ne smemo polivati gnojnice prevečkrat na isto mesto, ker pospeši rast slabših in celo škodljivih plevelov in trav.

Nudimo vam šestmesečni

BREZOBRESTNI KREDIT

pri nakupu superavtomatičnih pralnih strojev in drugih izdelkov tovarne gospodinske opreme »Gorenje« iz Velenja

TRGOVSKO PODJETJE

»BAZEN«

VELENJE

(Nadaljevanje prihodnjic)

SE STARANJE DA ZAVRETI

3

Dr. Aslanova zatrjuje, da je delavnost mišic bistvenega pomena za delovanje telesa in njegovih organov, živčnega sistema, krvnega obtoka in nekaterih žlez. Več se moramo gibati in manj sedeti pred televizorji in avtomobilskim krmilom. Sodobni človek nič več ne napenja mišic, to pa po mnenju in izkušnjah tega inštituta povzroča atrofijo mišic, kar je prvi znak starostne onemoglosti.

NE IZKORISKAJMO VSEH DOBROT, KI IJH NUDI CIVILIZACIJA

Ze davno vemo, da sta šport in gibanje koristna človeškemu organizmu. To velja posebno za mlade ljudi. Prof. Aslanova sodi, da je potrebno siliti k športu tudi ljudi, ki so stari že nad 70 let. Priporoča jim celo tenis, plavanje, jahanje in lov in podobne športe. Med drugim so opazili, da člani baletnih in gledaliških skupin dlje žive.

Tisti, ki niso naklonjeni športu ali pa nimajo možnosti, da bi ga gojili, se prav lahko oprimejo pešačenja, ali pa hoče v gore, če so za to še sposobni. Tako se bodo zavarovali pred sklerozo srčnih arterij, kajti opazili so, da so tej bolezni podvrženi tisti, ki so si prizadevali skozi vse življenje, da bi čim manj hodili.

Sodobni človek plačuje velik davek nekaterim dobrotam civilizacije. Veliko raje se vozi z avtomobili, kakor da bi pol ure hodil, raje sedi pred televizorjem, kakor pa da bi resnično na prostem gledal kakšno tekmo, raje presedi noč v zakajenem baru ali kakšnem klubu, kakor pa da bi šel na izlet v gozd ali se sprehodil ob reki. Človeški organizem vse to »zapiše« kakor avtomatska blagajna.

Smisel vsega tega je, da civilizacija omogoča ljudem, da več in hitreje žive, prav tako pa lahko pospeši pot k starosti, če človek zlorablja dobrrote civilizacije.

Prof. Aslanova ima nekaj praktičnih nasvetov, ki jih lahko srečujemo na straneh najrazličnejših medicinskih revij. Ti nasveti so preizkušeni z dolgoletno prakso v njenem inštitutu in jih posebno priporoča tistim, ki so že prekoračili 60. leto, v nekaterih primerih pa tudi tistim, ki so morda za deset let mlajši. Na kratko povedano, bi se glasili tako:

— nadaljujte z vsakodnevnim gibanjem (o tem bomo še posebej pisali);

— ohranite normalno spanje — v 24 urah mora biti vsaj 7 ur spanja;

— ne zanemarjajte vsakdanje higijene;

— preiti je potrebno k bolj umirjeni prehrani — dnevno od 1800 do 2500 kalorij — in pri tem zaužiti čim manj maščob in tekočin;

— čimprej zamenjajte navadno maščobo z rastlinsko, meso pa jejte le 2 do 3-krat na teden;

— povečajte pozornost do kroničnih bolezni, ki ste jih že prej opazili;

— lajšajte posledice duševnih in podobnih poškodb;

— čimprej opustite ali pa vsaj zmanjšajte količino alkohola in tobaka.

Ljudje se neradi drže nasvetov, posebno kadar so v nasprotju z njihovimi dolgoletnimi navadami. Zato je potrebna organizirana pomoč ljudem v letih; to je izvedljivo s pomočjo nekaterih institucij, predvsem zdravstvenih. Tu se mora poslušati zdravnikova beseda.

Tistim, ki so vse svoje življenje delali duševno, daje Aslanova poseben nasvet za ohranitev določenega ravnotežja med telesnim in duševnim delom. To ravnotežje je moralo obstajati že prej, posebno v letih, ko človek odide v pokoj. Tako ravnotežje je pogoj, da človek dolgo ohrani »biološki višek življenja«, v katerega pride le s potrpežljivim varovanjem zdravja skozi več let.

Izkušnje tega inštituta in več drugih znanih primerov nam vsiljujejo sklep, da sta red in delavnost — telesna in duševna — najboljša obramba pred senilnostjo in prezgodnjo ostarelostjo. Zato zdravi in še sposobni ljudje, ki komaj čakajo upokojitve, da bi se rešili dela, kolikor res ni tehtnih vzrokov, dejansko odsekajo najbolj zdravo vejo svojega življenja.

Ce zdravstveni ali kakršnikoli drugačni vzroki silijo človeka, da gre v pokoj, potem mora tak človek storiti vse, kar je v njegovi moči, da si poišče primerno zaposlitev. Ne samo zaradi tega, da bi zabijal čas, marveč zaradi tega, da se ne bi predajal starčevskim mislim, da je že »odigral svojo vlogo«. Prav to je usodno za stare ljudi, kajti to je pravo dolgoletno ubijanje samega sebe.

Prepričani smo, da ni človeka, ki si ne bi mogel poiskati primerno zaposlitev, nekakšno delo, ki mu bo dajalo vredno, razpoloženje, v več primerih pa tudi korist. Prof. Aslanova navaja primer afriškega pisatelja Duboisa, ki se je zdravil v njenem inštitutu in v 93. letu starosti naredil načrt za izdajo neke afriške enciklopedije.

KONJICEK, RESITEV V STAROSTI

Vsi psihiatri in številni zdravniki svetujejo ljudem, naj si poiščejo svojega »konjčka«, ki jih bo rešil. Več zdravniških strokovnjakov pravi, da je konjiček boljše zdravilo kot vsa sredstva proti mlahavosti.

Aslanova priporoča, naj se stari ljudje po svojih nagnjenjih opredelijo ali za zbiranje znamk, fotografij ali podobne zbirke; naj se lotijo pletenja ali drugačnega »mote-nja«, ki bo zaposlilo njihovo pozornost, hkrati pa bodo imeli dokaz, da so še vedno koristni člani družbe. Tu v njenem inštitutu, izdelujejo stari ljudje igračke in druge stvari, ki so resnično dragoceni spominčki.

V vsakem izmed nas tiči skrta želja, da bi nekaj ustvaril, izumil, uredil, napisal in podobno. Prav takim mojstrovinam prostega časa se moramo zahvaliti, da smo dobili veliko izumov, dragocenih zbirk, koristnih opaznanj.

Znano je na primer, da so veliki ljudje imeli čas za neko svojo mojstrovino, čeprav so bili strašno zaposleni. Za Napoleona vemo, da je verjetno užival v popraviljanju pahljač in pudric, za Churchilla, da se je ukvarjal s slikarstvom, za velikega učenjaka Einsteina pa, da je zelo rad igral na gosli.

Dr. Aslanova pravi, da celo svetovna zdravstvena organizacija priporoča, naj vsakdo po svojih možnostih razvija neko svojo ustvarjalno sposobnost do najvišje starosti, kajti podaljševanje delavnosti resnično podaljšuje življenje.

(Dalje prihodnjič)

TEŽKA KRI

Mimi

Malenšek

16

Nazadnje pa sta prišla tako v besedo, da jo je vprašal, ali bi ne hotela Mihele vzeti pod streho — samo za toliko časa, dokler si dekle ne najde sobe v mestu. Ni upal, da bo pristala, toda Lojza je bila takoj pripravljena. V tistem trenutku ji je bil malone hvaležen in ji je tudi rekel nekaj takega. Lojza ga je pogledala s svojimi rjavimi očmi in smeje odvrnila: — Če bi ti ne bil tak kronan tepec, bi jo pripeljal domov kot ženo. Stari bi se lahko spredel od jeze, narazen bi vaju ne mogel spraviti. Toda ti se vse preveč bojiš svojega očeta! — No, — je rekel Ciril, — tako hudo se ga pa spet ne bojim. Poiskal si bom službo in nekega dne se bom oženil, videla boš. — Bilo je nekoliko čudno pripovedovati o tem ravno Lojzi, toda ona je bila zdaj edini človek na svetu, ki mu je mogel pomagati. — Ti nikoli, — mu je odvrnila. — Vaš Miha bi to storil, ti pa ne! Dekle naj pa kar pride, se bosta vsaj tvoj stari in farovška Barba zgrizla od tegete! —

Mihela o vsem tem ni nič vedela in je bila vesela, da je poskrbel zanjo in ji našel stanovanje. Dober je in misli name, zato mu moram biti hvaležna, si je prigovarjala, ker jo je nekaj na njem samem in v njegovem ravnaju motilo. Bilo je malone, kakor da stoji pred strmo steno, preko katere bi moral splezati na drugo stran, a nima poguma, da bi začel. Stisnila mu je roko in previdno vprašala:

»A si kaj vprašal za službo?»

Odkimal je. »Se ne. Ne vem, kam bi se obrnil. V mestu je toliko podjetij.«

»Če hočeš, bom poizvedovala jaz, se je ponudila.

Priredil je, kakor bi mu ugalajo, da je zvrnil breme odgovornosti s sebe. »Pravzaprav bi moral še poprej narediti izpit za vožnjo z luksuznim avtom.« je rekel.

»A morša biti ravno sofer?« je tiho rekla Mihela. »Kaj drugega bi se prej našlo in nobenih izpitov bi ti ne bilo treba.«

»Zaradi mene,« je rekel. »Samo v tovarni bi se nerad pustil zapreti.«

To je govoril kmet v njem in dekle je to dobro čutilo. Utihihla je, kakor bi se bala, da bo rekel še kaj, kar bi ju še bolj razdvojilo. Motno je zaslutila, da se nikoli ne bo udomacil v mestu in da nikoli ne bo delavec, kakršen bi moral biti. Toda čutila se je zvezano z njim in z njegovo usodo in rekla si je, da mora iti z njim po isti poti, pa naj bo kakršnakoli.

Ciril je tisto popoldne mnogo pil in ko je bil pijan, je postal spet nežen. Stiskal je njeno roko in ji govoril tisoč neumnosti, ki jih ni verjela, a so ji le dobro dele. Ko sta se razšla, je objubila, da bo prišla v nedeljo v vas in se preselila k Lojzi.

Tako je zdaj na izposojenih sanh peljala svoj zeleni kovčeg in bolj ko se je bližala župnišče, bolj počasi je hodila, še malo se ni varala, da je to pravzaprav ravno nasprotno od tistega, kar bi morala storiti. Motno je slutila, da jo je Ciril spravil k Lojzi samo zato, da bi jo imel blizu. Dokler bo ona stanovala pri Lojzi, se bosta lahko sestajala in Ciril se ne bo odločil, da bi obrnil domu hrbet in šel v službo. Morala bi ostati v mestu in čakati, kaj bo storil. Samo tako bi se morebiti odločil, da bi zapustil grunt. Toda tudi tega ni mogla. Morala je biti blizu njega, morala ga je zmeraj znova navezovati nase. Nenadoma ji je bilo, kakor da igra igro. Na eni strani sta stari Zaletel in grunt (na vse tiste, ki so bili z Zaletelom, ni niti mislila, toda čutila jih je kakor temno pretečo gmo) in na drugi strani je ona sama. Ciril je bil nekje v sredi. Ona je ho-

tela njega, toda stari Zaletel je hotel predvsem nekaj drugega, kar je bilo njej doma nerazumljivo. Toda na njeni in Cirilovi strani je bilo še nekaj, česar starih ni mogel razumeti. Bila je čisto preprosta želja dveh ljudi, da bi ostala skupaj, potem ko sta se že predala drug drugemu, bila je ljubezen. To je bilo nekaj resničnega, prav nič sanjarskega, bilo je trdno in veliko bolj stvarno kot Zaletelovo gruntarski ponos, ki mu je brnil vzeti v hišo snaho kot je bila Mihela.

Ko je Mihela vse to dodobra pretehtala, se ji je zdelo, da je lahko mirna. Nič še ni končano, si je ponavljala in hudo je samo, da je ta pot tako težka. Hudo je, da se mi župnišče z vsakim korakom bliža, čimdalje bliže prihaja in zdaj že čisto razločno vidim vrata, skozi katere bom stopila, ne da bi vedela, kako dolgo bom ostala z njimi. Pri oknu v prvem nadstropju pa sedi župnik, gleda me in morebiti niti ne pomisli, da se bom ustavila pred vrati s kelihom, vrežnim v kamen, in ko bo videl, si bo mislil... da, kaj neki si bo mislil?

Preden je župnik opazil dekle s sanmi, je gledal preko pokopališča proti pusti samotni zasneženi hosti. Pokopališče in grobove je redko videl, deloma zato, ker jih je imel zmeraj pred očmi, pa tudi zato, ker so bili zanj nekaj neresničnega. O njih je mogel govoriti na praznik vseh svetnikov popoldne, in govoril je lepo in pretresljivo, da so ženske v črni naglavnih rutah smrkale po klopih in so bili možanci potrti, nemirno so predvajali klobuke s sedeža na obealniki in jih spet polagali na klopi, dokler ni začel moliti za verne duše — toda to se njega pravzaprav ni tika- lo, kakor se ga ni tikalo, da se je sleherni dan končno iztekel v noč. Župnik je imel še veliko opraviti na svetu in trenutno je bila Lojza, o kateri je razmišljal popoldne, mnogo važnejša kot pokopališče, važnejša kot vse drugo, celo katoliški list, ki je povzdigoval nekega modernega baptističnega pridigarja in rotli duhovnike, naj za božjo voljo nikar več ne začenjajo vsake pridige z besedami »Predragi v Gospodu...« Župnik je opazil dekle, ki je vlekel sani, opazil je tudi zeleni kovčeg, ki ga je spominjal na vojaške kovčke, kakršne spomladaj nosijo na rami rekruti, ko odhajajo služiti vojaški rok — toda bilo je, kakor da vsega tega ne vidi in ne doje-ma, dokler se niso sani ustavile pred župniščem. Takrat je župnik vstal in stopil k oknu. Videl je, kako je dekle začelo odvozljavati vrv, s katero je bil kovčeg privezan in kako je postavilo kovčeg pokonci. Njena roka se je oklenila železnega ročaja in gledala je v farovška vrata, kakor bi si ne upala vstopiti, dokler je kdo ne povabi. Dekle je bilo tuje, toda župnik je po njeni zunanosti ugani-l, da mora biti tovarniška delavka. Iz cerkve se je ni spominjal — sicer pa je bilo zdaj v župniji mnogo ljudi, ki jih ni poznal in med znanimi obrazi, ki so se dedovali od očeta na sina, je pri nedejski maši mnogokrat videl ljudi — predvsem ženske in mlada dekleta — ki niso spadali nikamor in so bili samo prehodni gostje. Župnik bi bil že skoro stopil nazaj in spet sedel k peči, če bi ne bila prišla ven Lojza. Ni mogel slišati, kaj sta govorili — dekle je bilo zadržano in se je nenadoma ozrlo proti oknu, skozi katero jo je opazoval, srečalo se je z njegovimi očmi in naglo povesilo pogled, Lojza pa je zamahnila z roko, tudi pogledala navzgor in nato odločno (župniku se je zdelo, da kljubovalno) pograbila ročaj kovčka. »In sani?« jo je sli-

šal reči župnik, »kaj bo s sanmi?«

»Sani moram vrniti,« je odvrnilo dekle.

»Pa ne danes. Jutri je tudi še čas,« je rekla Lojza.

Potem sta ženski s kovčkom izginili noter. Župnik je čakal, toda dekle se ni več prikazalo. Prišla je samo Lojza, vzdignila sani, kakor bi jemala otroka v naročje in jih odnesla v vežo.

»Pa ne, da si misli Lojza vzeti podnajemnico?« je zamrmral župnik in se počasi vrnil k peči. Trdno je spu-stil roke na kolena. Pogled se mu je zapel na brevir, a je misel na neizpolnjeno dolžnost odrinil. Zvečer bo tudi še čas. Končno ne moreš s prvim mrakom leči v posteljo — zdaj so noči tako dolge — in pa zadeva spodaj je videti kaj nenavadna. Menda ni to dekle prišlo, da bi mu zmešalo skrbno sestavljen načrt. Eh, kako vznemirljivo je vse v majhnem vaškem svetu! Sicer pa to niti ni več vaški svet! Lahko bi mu začrtal meje kar s svojega okna. Pol župnišča, njiva, cerkev in pokopališče. Pokopališče že ne spada čisto zraven. (Župnik se je domislil, kako so pred kratkim pokopali nekega elektromonterja, ki je bil partije. Sorodniki so zahtevali cerkven pogreb, župnik pa je tu, kakor v vseh drugih rečeh, naglo sklenil kompromis.)

»Saj ni, da bi ga moral prvi pokopati jaz,« je rekel, »naj oni odbrenkajo svoje, potem bom prišel.« Ampak nekoliko smešno je bilo stati ob grobu človeka, ki je bil pravzaprav dvakrat pokopan. Samo v takem majhnem svetu se človek lahko zdrzne in postane zaskrb-ljen, če pride preprosto dekle in plašču, ki se mu pozna, da je že dolgo, kar ga je dal krojač iz rok, in če tisto dekle pripelje na saneh zeleni kovčeg, podoben vojaškemu kovčkom. Sicer pa se bo v naslednjih dneh pokazalo, kaj je pravzaprav z njo.

Toda župniku ni bilo treba dolgo čakati pojasnila. Komaj se je vdal v usodo, da bo čakal, je precej hrupno in razburjeno prišla Barba. Prišla je z obrazom razjarjene farovške kuharice in nič na njej ni spominjalo na sestro Filomeno, kar je kdaj pa kdaj še zmeraj poskušala biti. Ustavila se je sredi so-be in vprašala:

»Ali so vas kaj vprašali?«

»Kaj?« je rekel župnik, ki je pri prici vedel, za kaj gre in da so stvari mnogo hujše, kot si jih je predstavljal.

»Priselila se je,« je naglo rekla Barba.

»Priselila?«

»Ja, A je niste videli? S kovčkom je prišla. Kaže, da bo ostala tukaj.«

»Videl sem,« je rekel župnik. »Ampak, kdo je pravzaprav?«

»Kdo?« je ogorčeno rekla Barba. »Malopridnica, ki jo je stari Zaletel zapodil od hiše, ker se je spečala s Cirilom... najbrž se je spečala, no. Sicer pa dela v tovarni. Lepo nesnago smo dobili v hišo!«

»Hm,« je rekel župnik.

Ta »hm« je bil Barbi premalo. Pomenil je, da se župnik ne more odločiti, kaj bi storil. »Ali bom morala še to gledati?« je rekla z glasom, ki je potrjeval njeno prepričanje, da jo morala gledati in da je tega kriv župnik.

Župnik je vstal in krotko rekel:

»Življenje med svetom je nekaj drugega kot življenje v samostanu, sestra. Bog preizkuša našo potrpežljivost...«

»Oh, ali ni dovolj preizkušanje z Lojzo in ker moram nositi vodo iz grape?« je zamrmrala Barba.

Župnik je uvidel, da je s krščanskimi resnicami ne bo potolažil. (S krščanskimi resnicami je sploh nikoli ni mogel pomiriti.) Zato se je oklenil nečesa oprijemljivejšega in je rekel:

»Toda, če bo to dekle stanovalo pri Lojzi, ne bo Lojza mogla sprejemati moških obiskov in...«

mislila bogvečaj.

(Se nadaljuje)

zavpila Barba. »Ne bo sprejemala moških... hm... obiskovalcev? Obe jih bosta sprejemali! Obe, vam pravim! Župnišče bo postalo kakor katera tistih hiš... no, tistih! Mislim, da bi morali stopiti dol in ji povedati naj se pobere! Nobene pravice nima stanovati tukaj!«

»Mislim, da res nima pravice,« je zamišljeno rekel župnik.

»Pojdite dol, gospod in uredite zadevo, dokler je še čas. Ko se bo nesnaga ugnez-dila v farovžu, je ne boste več preginali,« je odločno svetovala Barba.

Župnik si je popravlil suk-njič, da bo šel dol. Deset minut za Barbo je res stal v veži in trkal na vrata Lojzinega stanovanja. Ni čakal, da bi mu kdo odgovoril in je napol odprl vrata. Pri mizi je videl sedeti Lojzo, dekle pa se je sklanjalo nad odprtim kovčkom in nekaj jemalo ven. Ko je ugledala župnika, je zardela in kos perila ji je ostal v roki.

»Dober večer,« je rekel župnik. (Zdaj je bil natanko tak, kot so si ga ljudje zmeraj predstavljali: gladek, neprijemljiv in bolj samozavesten, kot je bil v resnici.) »Ali misli dekle stanovati pri vas?« je vprašal Lojzo in pokazal na Mihelo.

Lojza je neodločno prikimala. (Kadar je govorila z župnikom, je bila zmeraj najprej plaša, šele počasi se je znašla.) »Samo nekaj časa,« je rekla. »Dokler si ne najde stanovanja v mestu.« »Gre zaradi prijave,« je rekel župnik. »Če kdo prenoči v tuji hiši, je treba prijaviti miličnikom. Ne maram nobenih neprijetnosti! Navsezadnje bi bil jaz tisti, ki bi plačal globo.«

»Jutri jo bom prijavila,« je rekla Lojza.

»Pravzaprav,« je rekel župnik in si ogledoval dekle, ne da bi Lojza to opazila, »pravzaprav bi morala imeti nekšno dovoljenje, razen če je samo vaš gost. Ali ima dovoljenje?«

»Ne,« je rekla Lojza. »Toda zdaj je na česti in vzela sem jo pod streho. Vaški gruntarji, ki imajo napol prazne hiše, bi je tako ne vzeli. Toda siromaščina se zmeraj znajde skupaj... no, in sem jo vzela.«

»Torej je vaš gost?« je vprašal župnik napol potolažen. »Podnajemnika si namreč ne smete vzeti. To je proti predpisom! Ni dovoljeno. Župnišče je cerkvena last in jaz odgovarjam zanj. Nočem imeti sitnosti!«

Lojze govorenje o predpisih ni zbegalo. Vse prevečkrat sta se že z župnikom prepirala in on se je zmeraj skliceval na predpise. Zato je ostro rekla:

»Kakšni predpisi, če je človek na česti? Ali je bilo morebiti po predpisih, da so mi ustrelili moža? Na svetu je vse polno reči, ki se zgodbijo vsem predpisom naključno.«

»To nima s tem nič opraviti in jaz ne bom plačeval globo,« je odvrnil župnik. »Če jutri ne boste dekleta prijavili, bom to storil jaz. In če se bo zadeva le preveč zavlekla, bom tudi prisiljen nekaj storiti.«

Obrnil se je in šel. Čutil je, da pravzaprav ni nič opravil. Dekle bo ostalo v farovžu in čeprav se mu ni zdela taka, za kakršno jo je imela Barba, bi bilo boljše, če bi odšla. Ze zaradi starega Zaletele. Potem pa... če se je morebiti res spečala s Cirilom... Ko je šel po stopnicah, je čutil, da se je zdaj znašel med tremi ženskami, ki mu bodo vsaka po svoje grenila življenje.

»Da je res hudo v tako majhnem svetu,« je vzdihnil in zdelo se mu je, da ga dolgi in tihi farovski hodniki stiskajo in dušijo.

7

BOLEZNI IN ZDRAVLJENJE

ZLOMI (FRAKTURE)

Ena najpogostejših nezgod v vsakdanjem življenju so zlomi, zato je skoraj neobhodno potrebno, da vsakdo ve vsaj nekaj o teh, tako pogostih nezgodah. S pravilnim postopkom v slučaju zlomov lahko omogočimo dosti lažje in krajše zdravljenje, dočim lahko nespretno ravnanje bistveno poslabša stanje ponesrečenca in kar je pri tem še bolj važno, lahko podaljša zdravljenje, pogosto lahko tudi privede do posledice za ponesrečenca. Za pravilno ravnanje v slučaju zloma je potrebno vedeti nekaj najosnovnejših pojmov v zvezi z zlomi, treba je poznati simptome zlomov (znake, ki nam povedo da gre za zlom, odnosno za določeno vrsto zloma) in najosnovnejša navodila o postopku s ponesrečencom z zlomom.

O zlomu oziroma prelomu govorimo takrat, ko je kost prelomljena, počena ali zdrobljena. V splošnem razlikujemo dve vrsti zlomov: zaprte zlome, ki jih imenujemo tudi **pokožne**, ker je koža nad zlomom nepoškodovana in **odprte** ali **komplicirane** zlome. Pod kompliciranim zlomom razumemo zlom, kjer je poškodovana tudi koža nad prelomljeno kostjo, ne glede na to, ali je ta poškodba nastala zaradi prelomljene dela kosti ali zaradi kakšnega predmeta od zunaj. V tem primeru obstaja nevarnost infekcije nastale rane, ker lahko bistveno podaljša zdravljenje, v najslabšem primeru pa je potrebna celo amputacija poškodovanega uda.

Pri zlomih se na poškodovanih delih telesa (to so največkrat roke ali noge) pokažejo razni značilni simptomi (znaki), po katerih lahko sigurno sklepamo, da gre za zlom. Vsak zlom spremlja jo močne bolečine na mestu zloma in v okolici. Pogosto pa je poleg vseh poškodovanih ud. Poškodovano mesto je zelo občutljivo na pritisk. Bolni ud ni uporaben za premikanje ali opravljanje drugih gibov, na mestu preloma pa ud kmalu zateče in pogosto vidimo pod kožo tudi vijoličaste pege, nastale iz krvi od poškodovanih krvnih žilic. Kadar pa je poškodovana kakšna večja žila, lahko nastopijo večje krvavitve, kar lahko pripelje do resnih izgub krvi. Vidna je tudi deformacija zlomljenega uda, kar najlaže opazimo, če primerjamo poškodovani ud z zdravim. Zaradi mišičnega tonusa (napetosti) prelomljena dela kosti združena drug mimo drugega, kar povzroči deformacijo in skrajšanje poškodovanega uda. S pazljivim tipanjem lahko preko kože na poškodovanem mestu občutimo nazobčane neravne površine prelomljene kosti, večkrat pa pri pritiskanju čujemo rahlo škripanje odlomljenih delcev kosti. Vendar ni na mestu, da se sami prepiramo o zlomu na ta način, ker povzročamo s tem ponesrečenca še večje bolečine in ga lahko še bolj poškodujemo. To moramo prepustiti izkušenim rokam zdravnikov.

Seveda niso vsi navedeni znaki prisotni pri vsakem zlomu, ampak so lahko nekateri le delno izraženi ali pa sploh ne. Nekateri zelo resni znaki, kot je na primer zlom hrbtnice, kažejo le malo zunanjih znakov, zato tudi ne moremo sklepati na resnost zloma po številu znakov ali njihovi izraženosti. Sigurno pa lahko dokažemo zlom šele z rentgenskim slikanjem v odgovarjajočih ustanovah. Zato je pri vsakem sumu zloma potreben razen prve pomoči takojšen prevoz v bolnico ali ambulanto, kjer prepustimo nadaljnje zdravljenje zdravnikom.

Večkrat zanemarjamo pomen prve pomoči pri zlomih. Prav prva pomoč pa je pri zlomih izredno važna in lahko bistveno vpliva na kasnejši potek zdravljenja. Zato je potrebno, da vsakdo ve vsaj najosnovnejše principe, po katerih se ravnamo v primeru različnih zlomov. Pri vsakem sumu na zlom, ki smo ga prepoznali oziroma nanj sumimo po opisanih znakih, moramo ravnati, kot da gre sigurno za zlom, pa čeprav o tem nismo popolnoma prepričani. Treba je ravnati previdno in previdno, potem ko smo trezno ocenili položaj. Prvo pomoč je treba nuditi na samem mestu nesreče, ker lahko vsak transport povzroči poslabšanje stanja ponesrečenca. Le v izrednih primerih lahko, oziroma moramo ponesrečenca umakniti z mesta nesreče in to takrat, ko grozi ponesrečenca na tem mestu nevarnost (na primer odstranitev ponesrečenca iz prometne ceste ali drugega nevarnega mesta). Pa tudi pri takem improviziranjem premikanju ponesrečenca je treba poškodovani ud vsaj zasilno učvrstiti in podpreti. Paziti je treba, da iz zaprtega zloma ne napravimo z neprevidnim ravnanjem odprti zlom z vsemi njegovimi posledicami in komplikacijami. Pri odprtem kompliciranem zlomu moramo vedno najprej poskrbeti za rano. S tem, da rano očistimo in previjemo, bistveno zmanjšamo možnost naknadne infekcije. Zlomljeni ud zatem primerno iznad in izpod prelomljenega mesta postopoma z občutkom povlečemo v obeh smereh. V takem položaju potem pridržimo poškodovani ud in ga imobiliziramo (preprečimo kakršnekoli premike obeh delov). Pri tem je treba paziti, da nikdar ne prijemamo samo za spodnji del zlomljenega uda, ampak vedno za oba dela izmed in izpod zloma. Zato je najbolje, da nudita prvo pomoč pri zlomu vsaj dve osebi. Ponesrečenca svetujemo, da popusti mišice na poškodovanem udu, ki se takoj po poškodbi refleksno kontrahirajo (skrčijo). S tem si ponesrečenec močno olajša bolečine. Nikdar ne smemo sami nameščati zloma, ampak to vedno prepustimo zdravniku, ker bi v nasprotnem primeru ponesrečenca samo škodili.

Iz vsega je razvidno, da je pri prvi pomoči v primeru zloma najvažnejša imobilizacija, to je postopek, s katerim onemogočimo vse kretnje prelomljenega uda, ki bi lahko privedle do komplikacij. To najbolje dosežemo s tem, da imobiliziramo sklepe iznad in izpod zloma in s tem onemogočimo gibanje v teh sklepih (na primer pri zlomu nadlaktnice imobiliziramo ramenski sklep in laket). Pri odprtih zlomih, ki jih spoznamo že po krvavih madežih na obliki, moramo ponesrečenca sleči in sicer tako, da vedno najprej slečemo zdravi ud in šele potem poškodovanega. Pri zaprtih zlomih pa ponesrečenca slečimo brez potrebe.

Kako imobiliziramo prelomljeni ud? Vse možne kretnje najlaže in povsem onemogočimo z imobilizacijo sklepov iznad in izpod zloma. Za to so nam potrebne trdne podloge, s katerimi pričvrstimo poškodovani ud na podlogo. Najprimernejše so Kramerjeve žične podlage. To sta dve močnejši kovinski žici povezani z mnogimi manjšimi, tanjšimi žicami. Ta podloga se da poljubno oblikovati, kot to zahteva konfiguracija poškodovanega uda. Podlogo obložimo z vato in nanjo pričvrstimo poškodovani ud. Seveda pa lahko uporabimo tudi ostala primerna sredstva, ki so pri roki (na primer desčice, palice pa tudi dežnik, smuč, tršo lepenko, zviti časopis itd.). Po imobilizaciji poskrbimo za čim hitrejši prevoz ponesrečenca v najbližjo zdravstveno ustanovo (bolnico ali ambulanto) in prepustimo nadaljnje zdravljenje zdravniku.

ROKOMET SLOVENSKA LIGA

V gosteh bolje kot doma!

Rokometaši so zaključili prvi del tekmovanja v slovenski ligi. Jesenski prvaki so postali Celjani, Velenjčani pa so ostali na zadnjem mestu brez točk. Edini točki osvojeni v Ribnici so jim za zeleno mizo odvzeli, ker so nastopili brez legitimacij.

V predzadnjem kolu so se Velenjčani pomerili v Trzinu z domačini. To pot so Velenjčani zaigrali dobro le v prvem delu, v nadaljevanju pa so domačini bili boljši in zmagali z rezultatom 16:10 (7:6).

RUDAR : SLOVENJ GRADEC 14:30 (9:13)

Tekme med Slovenj Gradcem in Velenjem so bile vedno živahne in borbene. Tudi tokrat je kazalo, da bodo Velenjčani dosegli časten izid, saj so bili v prvem delu povsem enakovredni nasprotnik. Po odmoru pa so domačini delovali kot razbita vojska, kar so s pridom izkoristili Slovenjgradčani in zmagali z visokim rezultatom. V tem delu igre je pokazal največ prispebnosti vratar Košar, ki je rešil domačine višjega poraza.

DVIGANJE UTEZI

Mednarodni uspeh Melanška

Na nedavnem državnem mladinskem prvenstvu v dviganju uteži so se vsi trije Velenjčani dobro odrezali. Franc Melanšek je ponovno izenačil državni rekord 365 kg (120, 105, 140) in osvojil naslov državne prava v teški kategoriji. Tone Sušek je v lahki kategoriji z rezultatom 262,5 kg (77,5, 77,5, 107,5) prav tako osvojil prvo mesto. Medtem ko je Bogdan Adamič bil v srednji kategoriji peti z rezultatom 267,5 kg (85, 72,5 in 110).

V Belkaju je bil preteklo nedeljo tradicionalni troboj v dviganju uteži reprezentanc Koroške, Furlanije (Italija) in Slovenije. V reprezentanci Slovenije je tokrat prvič nastopil tudi Velenjčan Franc Melanšek. Svoj derby v reprezentanci je potrdil z najboljšim rezultatom na troboju. Dvignil je 360 kg v olimpijskem triatlonu. Najboljši Italijan je dvignil 357,5, najboljši Avstrijec pa 345 kg. Reprezentanca Slovenije je osvojila prvo mesto.

Ta mednarodni uspeh bo za mladega Melanška ponovna spodbuda v njegovem marljivem treniranju, ostalim pa dokaz, da se le z vestnim in zaigranim treningom dajo dosegati uspehi.

VELENJČANI DRUGI

Na republiškem ekipnem finalu v dviganju uteži je prvo mesto zasedla ekipa TAK Ljubljana pred TAK Rudar iz Velenja in TAK Partizan iz Medvoda.

Na tekmovanju se je ponovno najbolje izkazal Franc Melanšek z novima rekordoma 375 kg v triatlonu in 142,5 v sunku. Melanšek je brez dvoma najboljši slovenski tekoatelj.

Rezultati ostalih Velenjčanov po kategorijah:
banton — Uranjek 122,5 kg, lahka — Zaluhersek 265 kg, srednja (2. mesto) Adamič 275 kg, lahka teška (2. mesto) Salmič 385 kg.

Hotel PAKA VELENJE

- Mednarodni barski program
- Strip-teas Strip-teas
- Vsak dan razen ponedeljka

šport šport šport

INTERVJU OB KONCU DELAVSKIH SPORTNIH IGER

Šport približati delovnim ljudem

Letošnje delavske športne igre naše občine je pripravila komisija za oddih in rekreacijo pri občinskem sindikalnem svetu. Sodelovalo je več kot 250 športnikov iz 14. delovnih organizacij. Tekmovanja so bila uspešna. Na zaključni prireditvi v počastitev občinskega praznika pa so podelili pokale in diplome najboljším.

V zvezi s tem smo postavili predsedniku komisije Milanu Štimacu nekaj vprašanj.

Kakšne cilje zasledujete pri organizaciji delavskih športnih iger?

V prvi vrsti gre za približevanje športa kot rekreacije delovnim ljudem. Doslej so sindikalne podružnice pošiljale na ta tekmovanja ekipe za razne športne panoge, ki so jih več ali manj na hitro sestavile. Vendar naš namen ni samo v tem, želimo predvsem, da bi se tudi znotraj kolektivov razvila rekreativna športna dejavnost. S tem bi zajeli ljudi, kar bi se nedvomno odražalo tudi v delovni sposobnosti, boljših medsebojnih odnosih itd. Posebno v delovnih organizacijah, kjer je sistem dela enoličen, je potrebno misliti na psihično in fizično sprostitve. Pri tem mislimo na rekreacijo med delom v odmoru in v širšem smislu v prostih sobotah. Saj športna dejavnost koristi zdravju, večji delovni sposobnosti, pa tudi obrambni moči države.

Kako ocenjujete letošnje igre?

Organizacijo je letos prevzela komisija za rekreacijo in oddih pri občinskem sindikalnem svetu Velenje ob pomoči

športnih klubov in društev. S številom udeležencev smo lahko zadovoljni. Nekateri kolektivi so nastopili le v eni sami panogi, kar vsekakor ne zadovolji našega namena, da bi sodelovalo čimveč ljudi. Tekmovanja so bila zelo zanimiva in borbena, saj v nekaterih panogah nismo vse do konca vedeli za zmagovalca. Največ zaigranosti so pokazali nogometaši in odbojkarji, ki so finalna srečanja kljub slabemu vremenu odigrali do konca.

Načrti za prihodnje?

Komisija bo prihodnje leto pripravila obsežen program, ki ga bo pravčasno poslala vsem sindikalnim podružnicam.

Že v zimskem času nameravamo izvesti zimske igre v veslalomu, skokih in sankanju. Tekmovanje v sankanju bi izvedli na cesti od Lokovice do Šoštanjca, če bo za to dovolj interesa.

Spomladi pa bomo nadaljevali z ostalim programom, ki ga bomo razdelili na pomladanski in jesenski del. Zaključek pa bo na občinski praznik s svečano podelitvijo pokalov najboljšim. V bodoče pričakujemo še večji odziv športnikov iz delovnih organizacij, od sindikalnih podružnic pa — da vsestransko podprejo in pomagajo pri uresničevanju naših prizadevanj, ki bodo koristila njim samim.

NOGOMET SLOVENSKA CONSKA LIGA

Derbi za Velenje

V devetem kolu SCNL je vladalo veliko zanimanje za derbi med Šoštanjem in Velenjem, ki se je to pot končal s tesno zmago Velenja 1:0.

Smarčani pa so osvojili točko s Fužinarjem v Ravnah na Koroškem (3:3). V predzadnjem kolu so Velenjčani na svojem igrišču komaj ugnali borbene nogometaše iz Rogaske Slatine. Medtem ko sta Partizan in pa Smartno ostala praznih rok v gosteh. Šoštanjčane so premagali Ptujčani, Smarčane pa v Murski Soboti Grafičar.

PARTIZAN (S) — VELENJE 0:1 (0:0)

Na igrišču v Šoštanju se je zbralo okoli 350 gledalcev, da bi gledali zanimivo srečanje med Šoštanjem in Velenjem. Na težkem in mokrem igrišču so v prvem delu imeli več od igre domačini, ki so nekajkrat imeli priložnost, da zatresejo mrežo Velenjčanov. Toda spolzke žoge napadali Šoštanja niso znali spraviti v mrežo. Po odmoru pa so več napadali Velenjčani, vendar tudi ti niso mogli ugnati vratarja Čepelnika. Ko je vse kazalo, da bo ostalo pri neodločenem rezultatu, je štiri minute pred koncem uspelo Ve-

lenjčanom doseči zmagoviti gol. Vratar Čepelnik ni mogel zadržati splozke žoge, ta je običajla v mlaki pred golom, tako da Deviču ni bilo težko iz dveh metrov zadeti prazen gol.

Enajsterici sta nastopili v postvah:

Partizan: Čepelnik, Slatinšek, Pirečnik, Kac, Novak, Tajnik, Kočever, (Šalkovič), Hladin, Erhart, Bukovec, Kostanješek.

Velenje: Filipovič, Sitar, Špegel, Gomboc I, Trpin, Ramšak, Kovač, Gojevič, Kujan, Palfi (Gomboc II) in Devič.

VELENJE : STEKLAR 3:2 (0:1)

Težko in blatno igrišče je bilo odgovorjalo gostom iz Rogaske Slatine, ki so v prvem delu imeli več od igre in dosegli tudi vodstvo. Domačinom je šele v drugem delu uspelo ugnati dobre goste. Ob številnih možnostih za gol so trikrat zadeli mrežo in to je bilo dovolj za obe točki.

Kljub trom prejetim golom gostje niso popustili in malo pred koncem znizali rezultat na 3:2 iz 11-metrovke.

Gole za Velenje so dosegli: Majdak 2 in Devič.

Velenje: Filipovič, Sitar, Kovač, Trpin, Ramšak, Majdak, Gojevič, Kujan, Koren, Devič.

DRAVA : PARTIZAN (S) 4:2 (4:1)

Ptujčani so v prvem delu izkoristili pomoč vetra in dosegli precejšnjo prednost v golih (4:1). To pa Šoštanjčanom v drugem delu ni uspelo. Kljub temu, da so imeli pobudo na igrišču in nenehno napadali, sa samo enkrat za-

tresli mrežo domačinov. Oba gola je dosegel Tajnik.

Za Partizana so nastopili: Čepelnik, Erhart, Kostanješek, Kac, Novak, Bukovec, Kočever, Šalkovič, Hladin, Tajnik, Cimperman.

GRAFICAR : SMARTNO 6:3 (1:1)

Prvi gol so dosegli Smarčani. Strelac je bil Adžič. Nato pa so domačini prevzeli igro v svoje roke. Do odmora so se gostje še uspešno branili. Po odmoru pa so domačini že vodili s 5:1. Kljub temu pa so Smarčani dosegli še dva gola in tako ublažili težak poraz. Strelca sta bila Podgoršek II in Banko.

Ostali rezultati 10. kola:

- Peca : Fužinar 2:2 (1:2)
- Branik : Zalec 1:2 (0:0)
- Nafta : Olimp 3:1 (1:1)

Lestvica predzadnjega kola:

Nafta	10	8	1	1	34:13	17
Velenje	10	7	1	2	22:12	15
Drava	10	6	2	2	29:16	14
Steklar	10	6	0	4	25:17	12
Zalec	10	6	0	4	29:24	12
Smartno	10	3	5	2	19:23	11
Graficar	10	4	1	5	24:23	9
Olimp	10	4	1	5	17:16	9
Branik	10	3	1	6	22:33	7
Partizan	10	1	3	6	14:28	5
Fužinar	10	1	3	6	14:32	5
Peca	10	1	2	7	15:27	4

IVANA HERMANA, učenca 3. letnika RSC ni več

Kruto in neizprosno nas je zadelo: Našega Ivana ni več!

Se pred dnevi je nasmejan miril neugnano mladost v razredu. Sošolci so ga imeli radi, saj v njegovih očeh ni bilo zlobe. Trudil se je in želel postati dober in discipliniran rудар. Ko je izpolnil šolske dolžnosti, se je poganjal za žogo. V zeleni majici je branil čast mladim v športu. Pa ne samo nogomet. Bil je povsod in vselej pripravljen sodelovati in pomagati. Prav zaradi tega smo ob tragediji onemeli.

V nas se je ob taki izgubi vrezala krvaveča rana. Nad njegovim temnim domom bo šumelo pozno jesensko listje. Čas bo zacelil rano. Novi mladinci bodo stali na njegovem delovnem mestu. Novi mladinci bodo potnih obrazov in z raskavimi dlanni kopal kruh. Brez senti-

mentalnosti, brez strahu, uporno, z jekleno voljo, kot zna to samo rудар. Čas bo kot urni kazalec hitel dalje. Industrija bo vpijala kdo ve koliko ton lignita. Stropniki se še bodo udajali in za uspehe, velike uspehe, ne bo mogoče mlmo žrtve. Tega se zavedamo v tej bežni minuti, ko hkrati ob Ivanu, vidimo žrtve na cestih, v bolnici, po plavžih, na frontah in drugje.

Ivan se je zopet vrnil v domači kraj med svoje drage, in kljub vsemu je po izročilih pozije le srecen tisti, katerega truplo v zemlji domači leži. Naše delo se bo moralo nadaljevati! Ivana ne bo več med nami — vendar se ga bomo spominjali vedno znova, ko bo prišla v deželo žalujoča jesen.

Naj mu bo domača slovenska zemlja lahka!

POROKE od 18 do 96 let

Zvijace, ki olepšajo

Ivan GOLICNIK, ključavničar iz Velenja, Stritarjeva c. št. 2 in Marica PLEVNIK, uslužbenka iz Velenja, Tomšičeva c. št. 11;

Jože VAJDL, rудар iz Velenja, Copova c. št. 13 in Dragica CENTRIH, delavka iz Velenja, Jurčičeva c. št. 3;

Jože TURNSEK, rудар iz Velenja, Kersnikova 3 in Jelka KRULEJ, uslužbenka iz Velenja, Vojkova c. št. 6;

Leopold PRAH, rудар iz Velenja, Slandrova c. št. 41 in Frida VISNER, delavka iz Velenja, Bračičeva c. št. 2;

Ivan MIKLAVZINA, rудар iz Velenja, Slandrova c. št. 2/c in Ivanka GRABNER, delavka iz Lopatnika št. 21;

Stanislav BRUNSEK, elektroinstalater iz Andraža nad Polzelo št. 45 in Jožica VRANJEK, trgovska pomočnica iz Ložnice št. 17;

Jožef STEFANIČ, rудар iz Velenja, Aškerčeva c. št. 10 in Marija KREJAN, delavka iz Velenja, Aškerčeva c. št. 10;

Franc VERTOT, inv. upokojenec iz Sv. Florjana pri Gornjem gradu št. 30 in Stanislava JOST, gospodinja iz Pule, Rongova 7;

Stanislav PLESNIK, gradbeni delavec iz Raven št. 1 in Ana LAZNIK, poljska delavka iz Raven št. 56;

Milan STRMCNIK, rудар iz Plešivca št. 42 in Danijela MEH, delavka iz Raven št. 142;

Ferdinand TAJNIK, elektrovarilec iz Soštanja, Levstikova c. št. 9 in Marija FERK, delavka iz Soštanja, Cesta talcev št. 6;

SMRTI

Karl NAPOTNIK, rud. upokojenec iz Družmirja št. 76, star 78 let;

Karolina NOVAK, poštna uslužbenka iz Topolšice št. 53, stara 40 let;

Martin PIRS, kmetovalec iz Šmarja pri Jelšah, Brecljevo 32, star 71 let;

Anton RAKUN, upokojenec iz Rečice ob Savinji št. 83, star 66 let;

Ivan GOLOB, upokojenec iz Gorenja št. 11, star 74 let;

Katarina GOLOB, gospodinja iz Spodnje Rečice št. 32 pri Mozirju, stara 62 let;

Franciška MEZA, rentnica iz Zavodnje št. 1, stara 75 let;

Franciška BIZJAK, družinska upokojenka iz Gaberk št. 1, stara 86 let;

Ivan HERMAN, učenec rudarske šole Velenje iz Kidričevega št. 66 pri Ptujju, star 17 let;

Edvard STEBLOVNIK, krojač iz Andraža nad Polzelo št. 30, star 65 let;

Ana SUMLJAK, prevzitarica iz Šmartnega ob Paki št. 95, stara 90 let;

del telesa bo na oko bolj vitke. Ogrlica ob vratu pa bo na pogled skrajšala dolg vrat.

● Uhanj rožnate ali rdeče barve poživlje, uvel obraz. Vsak uhanj napravi udrt obraz, na videz polnejši.

● Ogorele roke obelimo s temno lakiranimi nohti. Prsti so videti bolj sloki, če nosimo prstan.

● Pričeska na čelo napravi temne oči, temnejše in globlje.

To bi bilo torej nekaj preprostih manjših zvijač. Menimo, da si jih je vredno zapomniti. Lahko dostikrat koristijo, če jih z okusom uporabljate.

čan vrat, ako bo imela obleka ozek, pokončen ovratnik in konicast izrez.

● Z nakitom lahko tudi skrijemo kozmetične napake na vratu. Ako imamo kratek močan vrat in nosimo zaprt obleko, obesimo okoli vratu daljšo ogrlico, vrat bo na videz ožji in daljši, tudi gornji

Ali poznate razne kozmetične zvijače, ki pripomorejo do urejene in prikupne zunanosti in ki popravijo vaš zunanji videz?

Z barvo obleke in pokrivala, na primer, lahko dosežemo marsikaj, kar bi včasih z ničemer drugim ne mogli doseči.

Tudi s krojem obleke ali obutve lahko prikrijemo marsikatero kozmetično napako ali pa poudarimo že prirojene odlike.

Preberite te majhne kozmetične zvijače, morda jih boste lahko uporabile.

● Debela meča bodo na videz tanjša, če bomo nosile čevlje z visokimi petami. Tanke in neoblikovane golene skrivamo v hlačah in v čevljih z nizkimi petami. Čevlji bele barve na videz povečajo stopalo. Primerni so zato za manjše noge. Kombinirani čevlji s temnejšo kapico in opetnico pa napravijo nogo ličnejšo in krajšo.

● Zelo opeta obleka napravi žensko postavo bujnejšo, zato je primerna za zelo suhe osebe.

● Prebujna prsa in preobla ramena skrivamo s šalom ali s kožuvinastim ovratnikom, ako smo v bokih primerno vitke.

● Ženska, široka v bokih, a vitka v pasu in ramenih, naj poudarja vitkost zgornjega dela telesa z gladko obleko, oprizeto v pasu, boke pa naj skrije pod močno nabrano krilo. V pasu obilnejše ženske pa bodo na videz bolj vitke, ako bo obleka ohlapnejša in krilo popolnoma gladko.

● Če ste majhne, ne pretirajte s kratkim krilom, čeprav je moderno. Krilo, ki bo segalo malo čez kolena, vas bo napravilo višje. Visoke ženske pa naj nosijo krilo prav do podkolen, mlajše lahko celo nad kolena, na videz bodo manjše.

● Z vratnim izrezom na obleki lahko veliko pripomoremo, da napravimo svojo zunanost očem prikupno. Ovalen izrez priporočamo osebam s kratkim vratom, konicastega pa ženskam s kratkim in debelim vratom in močnim oprizjem. Okrogel izrez in zaprt obleka bosta na videz skrajšala dolg ozek vrat, tem osebam pristojni navadno prav dobro tudi širokokoten izrez. Primeren na oko bo dolg mo-

MALI OGLASI

● ZENSKÉ NOGAVICE popravljam na domu. Mara Sešel, Kidričeva 8, Velenje.

● OTROSKI VOZICEK, malo rabljen (globok), ugodno prodam. Peter Robida, Tomšičeva 16, Velenje.

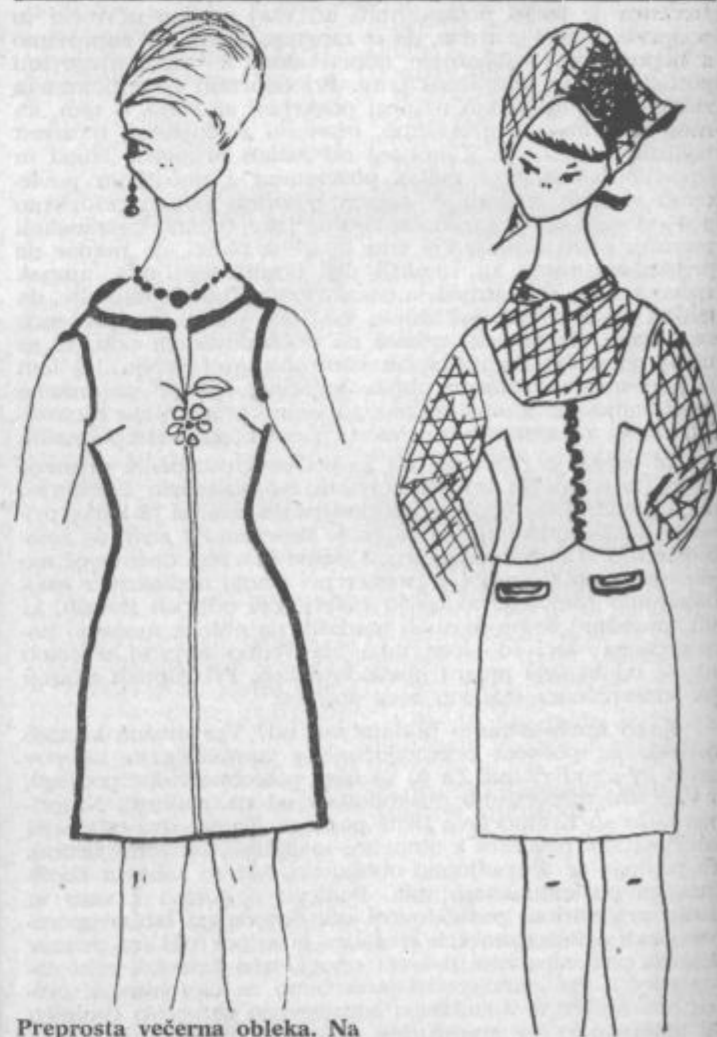
Šoferji — mopedisti

Fotografije, ki so predpisane za nova vozniška dovoljenja vam lepo in hitro izdela

FOTO PAJK — VELENJE

Fotografske usluge v črnbeli in original Agfacolor tehniki naredi hitro in solidno samo FOTO PAJK VELENJE.

Modni kotichek

Preprosta večerna obleka. Na sprednji strani sta po sredini dva robova, ki na videz stanjšata telo. Edini okras, ki daje videz mladosti, je roža. Takšne izdeluje modistinja SONJA VRECKO, v Celju.

Krilo s telovnikom je primereno za službo, šolo in krajše sprehode. Pod telovnik spadajo različne bluzice, ki postavijo šele piko na i.

V sredo, 1. novembra dopoldne je KAREL RABUZA pripeljal osebni avtomobil MB 260-03 iz Slovenj Gradca proti Velenju. Na ovinku ga je zaradi mokre ceste zaneslo in se je z avtomobilom zvrnil v Pako. Na fotografiji: prevrnjeni avtomobil v Paki.

Nesreče

Vozniki motornih vozil premalo upoštevajo, da se s prihodom slabega jesenskega vremena veča nevarnost na naših cestah. Takoj ko nastopijo deževni jesenski dnevi bi morali spremeniti način vožnje. Megla in gladka cesta zahtevajo od voznikov, da so za volanom bolj previdni. Zlasti pa, da vozijo počasi.

Na območju velenjske občine se je v tem času povečalo število prometnih nesreč. Registrirali smo nekatere z namenom, da opozorimo voznike motornih vozil na nevarnost.

● Na Tomšičevi cesti sta v ponedeljek 23. oktobra trčila osebni avtomobil celjske registracije, ki ga je vozil MARKO MARČIČ in mopedistka VIKTORIJA PUSTAVRH. Voznica mopeda si je zlomila ključnico.

● Istega dne zvečer nekaj po 20. uri, je na Koroški cesti mopedist FRANC JELENKO zadel z mopedom kolesarja FRANCA GALIJA. Mopedist Jelen je padel in si zlomil ključnico.

● Ob 23.30 uri pa je MIRKO MEZA pripeljal iz Slovenj Gradca kombi CE 122-23 in zaradi utrujenosti zaspal za volanom. Zapeljal je s ceste in trčil z vozilom v drevo. Škodo so ocenili na 10.000 N-dinarjev.

● V nedeljo 29. oktobra ob 8. uri je voznica osebne avtomobila MB 74-64 BERTA KOGELIČ s precejšnjo hitrostjo peljala mimo avtobusne postaje. Na prvem ovinku proti Celju je začelo vozilo na mokri cesti zanašati. Voznica ni obvladala volana in je zapeljala s ceste. Avtomobil se je prevrnil šest metrov globoko pod cesto. Na srečo se pri nesreči ni nihče poškodoval.

● Na križišču Kidričeve in Kersnikove ceste sta v ponedeljek 30. oktobra popoldne trčila osebni avtomobil CE 119-27, ki ga je vozila KRISTINA ZAJC in kolesar IVAN JAGRIC. Kolesar si je zlomil nogo in dobil poškodbe po glavi.